

**ГО «Науково-технічна спілка
енергетиків та електротехніків України»**

**«ЕНЕРГОІНФОРМ-ИНФОРМЭНЕРГО» № 568
інформаційно-аналітичне дослідження стану паливно-
енергетичного комплексу України**

**ПРО ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ РОБОТИ ПАЛИВНО-ЕНЕРГЕТИЧНОГО
КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ ЗА СІЧЕНЬ-ЧЕРВЕНЬ 2019 РОКУ**

**ТОР – 6 ПУБЛІКАЦІЙ (21-31 ЛИПНЯ 2019)
ВИДАННЯ НТСЕУ
«ЕНЕРГОІНФОРМ-ИНФОРМЭНЕРГО»**

- ♦ **Стратегічні проблеми стану і розвитку енергетики України**
- ♦ **Запуск оптового ринку електроенергії: перші результати і проблеми**
- ♦ **Синхронізація з Європейською енергетичною системою – енергетична безпека країни**
- ♦ **Газові проблеми і варіанти їх вирішення**
- ♦ **Пріоритетні визначення проблем розвитку атомної енергетики**
- ♦ **Додаткові цікаві новини і цифри**

КИЇВ -2019

ПРО ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ РОБОТИ ПАЛИВНО-ЕНЕРГЕТИЧНОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ ЗА СІЧЕНЬ-ЧЕРВЕНЬ 2019 РОКУ

*ГО «Науково-технічна спілка
енергетиків та електротехніків України»*

За січень-червень 2019 року, за фактичними даними, обсяг виробництва електричної енергії електростанціями України, які входять до Об'єднаної енергетичної системи (ОЕС) України, у цілому склав 79818,8 млн кВтг, що на 54,6 млн кВтг, або на 0,1% менше, ніж за 6 місяців 2018 року. При цьому, тепловими електростанціями генеруючих компаній вироблено 23138,8 млн кВтг, що на 636,7 млн кВтг, або на 2,7% менше, ніж за 6 місяців 2018 р. Теплоелектроцентралями та когенераційними установками вироблено 6227,2 млн кВтг, що на 57,8 млн кВтг, або на 0,9% менше, ніж за відповідний період 2018 року. Атомними електростанціями вироблено 42653,3 млн кВтг, що у порівнянні з відповідним періодом минулого року більше на 2619,7 млн кВтг, або на 6,5%. Гідроелектростанціями та гідроакumuлюючими електростанціями за 6 місяців 2019 року вироблено 4627,8 млн кВтг, що на 3219,9 млн кВтг, або на 41,0% менше, ніж за 6 місяців 2018 р.

Виробіток ТЕС та ТЕЦ за 6 місяців 2019 року від загального по ОЕС склав 36,8%, виробіток електроенергії АЕС склав 53,4%, а виробіток ГЕС та ГАЕС – 5,8%. За 6 місяців 2018 р. частка виробітку ТЕС та ТЕЦ, АЕС, ГЕС та ГАЕС складала відповідно 37,6%, 50,1% і 9,8%.

Виробництво електроенергії блок-станціями за 6 місяців 2019 року склало 800,0 млн кВтг, що на 94,8 млн кВтг, або на 13,4% більше, ніж за відповідний період минулого року.

Виробництво електроенергії альтернативними джерелами (ВЕС, СЕС, біомаса) за 6 місяців 2019 року склало 2371,6 кВтг, що на 1145,2 млн кВтг, або на 93,4% більше, ніж за відповідний період 2018 року.

За 6 місяців 2019 року тепловими та атомними електростанціями і районними котельнями Міненерговугілля відпущено 12677,9 тис. Гкал, що на 1037,8 тис. Гкал або на 7,5% менше минулорічного показника за 6 місяців.

Динаміка і структура виробництва електроенергії по Україні

	6 місяців 2018 р.		6 місяців 2019 р.		+/- до 2018 р.	
	млн кВтг	у % до заг. виробн.	млн кВтг	у % до заг. виробн.	млн кВтг	%
Виробіток електроенергії – всього	79873,4	100,0	79818,8	100,0	-54,6	-0,1
у тому числі:						
ТЕС та ТЕЦ, з них:	30060,5	37,6	29366,0	36,8	-694,5	-2,3
ТЕС ГК - всього	23775,5	29,8	23138,8	29,0	-636,7	-2,7
ТЕЦ та когенераційні установки	6285,0	7,9	6227,2	7,8	-57,8	-0,9
ГЕС та ГАЕС, з них:	7847,7	9,8	4627,8	5,8	-3219,9	-41,0
ГЕС	7083,3	8,9	3889,7	4,9	-3193,6	-45,1
ГАЕС	764,4	1,0	738,1	0,9	-26,3	-3,4
АЕС. всього	40033,6	50,1	42653,3	53,4	2619,7	6,5
Альтернативні джерела (ВЕС, СЕС, біомаса)	1226,4	1,5	2371,7	3,0	1145,3	93,4
Блок-станціями та інш. джерелами	705,2	0,9	800,0	1,0	94,8	13,4

На початок 2019 року запаси палива на електростанціях склали: вугілля – 1474,7 тис. тонн, мазуту – 40,9 тис. тонн (на початок 2018 року відповідно 2061,5 тис. тонн та 133,9 тис. тонн).

Загальний обсяг вуглепостачання на теплоелектростанції протягом січня-червня 2019 року склав 13115,6 тис. тонн, що на 143,0 тис. тонн більше, ніж за 6 місяців 2018 року. Від підприємств вугільної галузі України – 10573,2 тис. тонн, що на 759,7 тис. тонн більше, ніж за 6 місяців минулого року. Витрати вугілля склали 12886,0 тис. тонн. Запас вугілля станом на 01.07.2019 р. – 1704,3 тис. тонн.

Запаси вугілля на 01.07.2019 р. на складах підвідомчих Міненерговугілля підприємств становили 1704,3 тис.тонн, що на 269,4 тис.тонн менше, ніж у минулому році (1973,7 тис. тонн) при номінальній місткості вугільних складів 5080 тис.тонн.

Топкового мазуту за 6 місяців 2019 року спожито 19,9 тис. тонн, що на 85,0 тис. тонн менше, ніж за відповідний період 2018 року. Запас мазуту на 01.07.2019 р. на підвідомчих Міненерговугілля підприємствах склав 35,8 тис. тонн.

Використання природного газу на теплових електростанціях України за 6 місяців 2019 р. становило 2357,3 млн куб.м, що на 79,3 млн куб. м менше, ніж за цей період 2018 р. При цьому ТЕС енергогенеруючих компаній спожили 69,9 млн куб.м, що на 26,7 куб. м менше, ніж за 6 місяців 2018 р.

Станом на 01.07.2019 в українських підземних сховищах газу знаходилось 13,5 млрд куб. м природного газу, що на 2,3 млрд куб. м або на 21,1% більше запасу газу порівняно з 01.07.2018 р. Відбір газу за 2019 рік склав 5,18 млрд куб. м.

За 6 місяців 2019 року спостерігається збільшення електроспоживання (брутто), яке склало 76782,6 млн кВтг, що на 26,9 млн кВтг, або на 0,1% більше, ніж за 6 місяців 2018 року. Споживання електроенергії (нетто) галузями національної економіки та населенням склало 61763,3 млн кВтг, що на 279,0 млн кВтг, або на 0,5% більше аналогічного показника 2018 року.

Динаміка і структура споживання електроенергії за 6 місяців 2019 р.

(без урахування АР Крим та м. Севастополя)

Групи споживачів	Ел.споживання 2019 р. млн кВтг	+ / - до 2018 р. млн кВтг	+ / - до 2018 р. %	Питома вага, % 2018 р.	Питома вага, % 2019 р.
Споживання ел.ен. (брутто)	76782,6	26,9	0,0		
Споживання ел.ен. (нетто)	61581,5	97,2	0,2	100	100
у тому числі:					
1.Промисловість	25760,3	-190,7	-0,7	42,2	41,8
у тому числі:					
Паливна	1726,5	-55,3	-3,1	2,9	2,8
Металургійна	14729,9	-86,2	-0,6	24,1	23,9
Хімічна та нафтохімічна	1684,0	114,6	7,3	2,6	2,7
Машинобудівна	1955,7	-150,5	-7,1	3,4	3,2
Будів.матеріалів	1063,9	-4,8	-0,4	1,7	1,7
Харчова та переробна	2193,5	38,6	1,8	3,5	3,6
Інша	2406,8	-47,2	-1,9	4,0	3,9
2.Сільгоспспоживачі	1793,0	-54,9	-3,0	3,0	2,9
3.Транспорт	3397,1	-123,4	-3,5	5,7	5,5
4.Будівництво	519,1	16,1	3,2	0,8	0,8
5.Ком.-побутові споживачі	7850,1	-2,1	0,0	12,8	12,7
6.Інші непромисл. споживачі	3832,1	350,6	10,1	5,7	6,2
7.Населення	18429,8	101,7	0,6	29,8	29,9

Збільшення електроспоживання (нетто) відбулося, переважно, за рахунок збільшення обсягу споживання електричної енергії хімічною та нафтохімічною промисловістю (на 7,3%), будівництвом (на 3,2%) та іншими непромисловими споживачами (на 10,1%) та населенням (на 0,6%).

Видобуток вугілля. За 6 місяців 2019 року вугледобувними підприємствами України видобуто **15,3 млн тонн** вугілля, що на 1151,6 тис. тонн (або на 7,0%) менше порівняно із січнем-червнем 2018 р. В цілому видобуток енергетичного вугілля склав **12,7 млн тонн**, він зменшився на 590,6 тис. тонн (або на 4,4%), коксівного – склав **2,65 млн тонн**, що менше на 561,0 тис. тонн (або на 17,5%).

Упродовж січня-червня 2019 року вугледобувними підприємствами, що підпорядковані Міненерговугілля України, видобуто **1,8 млн тис. тонн**, що на 313,3 тис. тонн (або на 14,5%) менше, ніж за цей період 2018 року. Видобуток енергетичного вугілля зменшився на 471,4 тис. тонн (або на 24,5%) порівняно з відповідним періодом 2018 року і коксівного збільшився на 158,1 тис. тонн (або на 65,5%), а видобуток відповідно склав **1,45 та 0,4 млн тонн**.

Видобуток нафти та газу. З початку 2019 року в Україні видобуто **1,062 млн тонн** нафти з газовим конденсатом і **10,5 млрд куб. м.** газу. У минулому році, відповідно, ці показники становили – 0,997 млн тонн нафти з газовим конденсатом та 10,2 млрд куб. м газу. Підприємства НАК "Нафтогаз України" видобули за січень-червень 2019 року **0,990 млн тонн** нафти з конденсатом (у 2018 році – 0,932 млн тонн) і **8,3 млрд куб. м** газу (у 2018 р. – 8,30 млрд куб. м).

Інші підприємства за 6 місяців 2019 року видобули **0,072 тис. т** нафти з газовим конденсатом (у 2018 році 0,065 тис. т) і **2,3 млрд куб. м** газу (у 2018 році – 2,1 млрд куб. м).

Поставка та переробка нафти. У січні-червні 2019 р. на нафтопереробні заводи (НПЗ) та Шебелинський газопереробний завод (ГПЗ) поставлено **444,0 тис. тонн нафтової сировини** українських родовищ (нафта з газовим конденсатом). Обсяг переробки газового конденсату з нафтою Шебелинським ГПЗ у січні-червні 2019 р. склав **246,9 тис. тонн**, що на 7,6% більше обсягу переробки за 6 місяців 2018 р.

У січні-червні 2019 р. не здійснювали роботу з переробки нафтової сировини - Лисичанський, Одеський, Дрогобицький та Надвірнянський нафтопереробні підприємства. Загальні потужності з первинної переробки газового конденсату з нафтою на Шебелинському ГПЗ у січні-червні 2019 р. було завантажено на 46,9% (у 2018 році на 48,2%).

Транспортування нафти. У січні-червні 2019 р. обсяг транспортування нафти підприємствами магістральних нафтопроводів зменшився порівняно з 2018 р. на 689,0 тис. тонн (або на 9,3%) і склав **6685,0 тис. тонн**. При цьому транзитом до країн Західної Європи (Словаччини, Угорщини, Румунії, Польщі, Молдови) про-транспортовано **5592,0 тис. тонн**, що на 12,1% (або на 766,5 тис. т) менше порівняно із аналогічним показником 2018 р., а для потреб України – **1093,0 тис. тонн**, що на 7,6% (або на 77,5 тис. т) більше у порівнянні з відповідним періодом 2018 р.

За січень-червень 2019 року транзитні обсяги перекачки у загальному обсязі складають **83,6%**, а на нафтопереробні підприємства України – **16,4%**.

АНАЛІЗ СПЛАТИ ЗА СПОЖИТУ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЮ ЗА СІЧЕНЬ-ЧЕРВЕНЬ 2019 РОКУ

**Скорочена довідка про надходження коштів від енергопостачальних компаній
за відпущену ОРЕ електричну енергію за 6 місяці 2019 року**

Найменування дебіторів	Товарний відпуск ел.енергії в ринок		Загальна оплата за розрахунковий період	
	тис.кВт.г	З урахуванням ПДВ	грн.	%
		грн.		
Учасники Енергоринку:				
Вінницяобленерго	250 443	454 401 459	576 045 823	126,8%
Тернопільобленерго	134 111	266 478 107	298 745 739	112,1%
Хмельницькобленерго	195 992	357 268 193	304 029 169	85,1%
Чернівціобленерго	134 303	245 774 913	316 116 739	128,6%
Дніпровські електромережі	523 589	896 221 793	1 291 822 449	144,1%
Запоріжжяобленерго	399 653	706 418 015	977 672 169	138,4%
Кіровоградобленерго	144 445	259 729 817	342 237 608	131,8%
Донецькі електромережі	314 250	621 910 583	1 090 415 311	175,3%
Луганське енергетичне об'єднання	141 462	274 371 204	306 946 162	111,9%
ВИСОКОВОЛЬТНІ МЕРЕЖІ ДТЕК ТОВ	27 880	42 137 078	234 782 807	557,2%
Київські електромережі	243 783	342 392 170	761 176 641	222,3%
Київобленерго	542 079	903 781 539	1 244 843 377	137,7%
Чернігівобленерго	120 931	236 587 301	254 147 223	107,4%
Черкасиобленерго	242 087	452 643 078	673 909 486	148,9%
Житомиробленерго	174 563	338 062 758	328 739 039	97,2%
Волиньобленерго	102 157	191 182 965	241 637 522	126,4%
Закарпаттяобленерго	121 875	206 344 936	289 686 800	140,4%
Прикарпаттяобленерго	152 341	268 964 461	266 562 933	99,1%
Львівобленерго	290 564	562 859 230	656 317 562	116,6%
Рівнеобленерго	157 533	290 622 068	369 680 240	127,2%
Миколаївобленерго	194 521	346 369 328	532 623 823	153,8%
Одесаобленерго	411 959	732 541 434	1 146 108 198	156,5%
Херсонобленерго	155 934	277 862 359	385 328 645	138,7%
Полтаваобленерго	222 963	416 909 605	411 979 801	98,8%
Сумиобленерго	108 757	207 549 047	223 658 405	107,8%
Харківобленерго	448 306	872 681 229	1 296 834 541	148,6%
Атомсервіс	4 211	6 078 009	9 749 254	160,4%
Регіональні електричні мережі	108 371	214 652 115	12 954 093	6,0%
Укрзалізниця	195 588	367 249 817	379 747 156	103,4%
ПЭС-Енергоуголь	32 062	70 182 846	32 723 471	46,6%
Центральна Енергетична компанія	36 031	71 011 681	72 755 100	102,5%
МЕМ КП	1 449	2 901 733	2 591 701	89,3%
Гарант Енерго М (Енергія Новий розділ)	18 797	36 557 338	291 316	0,8%
Гарант Енерго М (Енергія Новояворівськ)	19 236	38 485 024	946 776	2,5%
Всього по ОСР (оператори системи розподілу)	6 372 227	11 579 183 233	15 333 807 078	132,4%
Енера Вінниця	859 292	594 177 992	521 217 215	87,7%
Тернопільелектропостач	479 109	303 578 697	276 529 459	91,1%
Хмельницькенергозбут	688 849	494 913 922	450 075 525	90,9%
Чернівецька обл. енергопос-на. ком-ія	519 254	388 233 399	352 109 228	90,7%
Дніпровські енергетичні послуги	2 481 283	2 167 046 416	2 084 214 726	96,2%
Запоріжжяелектропостачання	1 234 778	1 162 417 940	984 540 602	84,7%
Кіровоградська обл. енергопос-на. ком-ія	600 058	307 232 568	264 088 145	86,0%
Донецькі енергетичні послуги	1 027 083	634 026 785	587 473 576	92,7%
Енера Схід	339 111	88 287 458	89 588 390	101,5%
Київські енергетичні послуги	2 411 785	3 116 396 833	2 691 635 566	86,4%
Київська обл. енергопос-на. ком-ія	1 938 349	1 792 891 622	1 618 006 882	90,2%

Енера Чернігів	536 737	363 609 416	363 841 096	100,1%
Черкасиенергозбут	699 862	522 869 368	463 258 907	88,6%
Житомирська обл. енергопос-на. ком-ія	667 031	449 237 151	393 118 055	87,5%
Волиньелектрозбут	558 721	431 286 518	411 689 737	95,5%
Закарпаттяенергозбут	789 362	489 569 731	479 510 124	97,9%
Прикарпатенерготрейд	677 320	433 557 159	392 916 981	90,6%
Львівенергозбут	1 386 810	1 267 605 139	1 178 644 334	93,0%
Рівненська обл. енергопос-на. ком-ія	643 139	488 608 756	443 121 856	90,7%
Миколаївська електропостачальна к-ія	748 850	529 213 054	460 801 727	87,1%
Одеська обласна енергопостач к-ія	2 090 380	1 780 037 211	1 613 053 210	90,6%
Херсонська обл. енергопос-на. ком-ія	874 901	838 016 690	672 962 438	80,3%
Полтаваенергозбут	805 004	701 316 979	677 515 477	96,6%
Енера Суми	550 292	367 783 722	352 811 758	95,9%
Харківенергозбут	1 687 027	1 626 286 264	1 416 555 198	87,1%
Всього по ПУП (постачальники Універсальної послуги)	25 294 388	21 338 200 791	19 239 280 209	90,2%
Укрінтеренерго ПОН (постачальник «останньої надії»)	947 728	1 840 468 013	1 182 286 915	64,2%
Всього ОСР, ПУП, ПОН	32 614 342	34 757 852 038	35 755 374 201	102,9%
Укрінтеренерго (транзит Буршт)	12 704	24 671 871	24 414 219	99,0%
Павлоградвугілля	2 431 689	4 627 816 703	4 279 835 832	92,5%
Донбасенерго	11 924	14 886 827	14 845 806	99,7%
Укрінтеренерго (експорт)	11 455	20 159 327	13 659 191	67,8%
ДТЕК Трейдінг	545 876	1 048 220 540	1 041 282 924	99,3%
Некст Ойл Трейд ПП	1 670	1 791 228	4 396 923	245,5%
ЕРУ ТРЕЙДІНГ ТОВ	32 878	42 432 542	27 780 000	65,5%
ТЕК ТОВ	0	0	0	-
Електротрейдінг груп (ЕТГ ТОВ)	10 520	21 521 892	21 205 603	98,5%
Фортекс Енерджі	5 011	8 808 626	4 828 388	54,8%
Всього по експорту	3 063 727	5 810 309 556	5 432 248 887	93,5%
Електропостачальні компанії	34 544 855	66 519 786 382	64 572 135 572	97,1%
Концерн "Біленерго"	-140	-252 901	0	0,0%
Енергоатом (закачка)	141 542	147 410 458	128 696 215	87,3%
Укргідроенерго (закачка)	874 651	915 525 026	868 178 136	94,8%
Молдова	0	0	0	-
Розділтеплокомуненерго	0	0	0	-
Луганськобленерго	0	0	0	-
Енергія-Новий Розділ	0	0	733 338	-
Енергія Новояворівськ	0	0	3 207 893	-
Крименерго	0	0	0	-
Східно-Кримська енергетична компанія	0	0	0	-
Інші	1 016 053	1 062 682 583	1 000 815 582	94,2%
Товарна продукція на НКТ	0	0	208 772	-
Луганське енергетичне об'єднання(НКТ)	0	0	0	-
Донецькі електромережі (НКТ)	0	0	208 772	-
Вс. по УКРАЇНІ (Дебіторах)	71 238 977	108 150 630 559	106 760 783 015	98,7%

Довідка про перерахування коштів за електричну енергію виробникам та іншим учасникам ОРЕ за січень-червень 2019 р. Всього сплачено по виробникам та НЕК склало **100,63 млрд грн** при товарній продукції **104,23 млрд грн**, або **96,5%**.

За 6 місяців 2019 року, за фактичними даними, сплачено НАЕК "Енергоатом" – 102,3% (28477,0 млн грн), "Центренерго" – 91,5% (7894,1 млн грн), "Дніпроенерго" – 94,6% (8315,4 млн грн), "Донбасенерго" – 96,1% (3019,8 млн грн), "Західенерго" – 92,0% (14007,4 млн грн), "Східенерго" – 93,3% (7756,4 млн грн),

Харківська ТЕЦ-5 – 119,8% (1236,9 млн грн), Київтеплоенерго КП – 98,6% (2998,7 млн грн), ПрАТ “Укргідроенерго” – 101,6% (3550,0 млн грн), Закарпаттяобленерго ГЕС – 964,4 тис. грн, Нижньодністровська ГЕС – 53,5 тис. грн, **інші електростанції** – 94,4% (19808,0 млн грн), у тому числі: **теплоелектроцентралі** – 102,3% (7447,3 млн грн), **виробники альтернативної е/е** – 90,2% (12269,2 млн грн), Укргазвидобування – 96,0% (52736,6 тис. грн), **НЕК «Укренерго»** - 95,1% (3574,0 млн грн) від товарного відпуску енергії.

Всього виробникам е/е та НЕК плата склала 100,63 млрд грн при товарній продукції 104,2 млрд грн або 96,5%.

Газопостачання, споживання та транзит природного газу. Ресурси природного газу в Україні за січень-червень 2019 року склали **96,3 млрд куб.м** (за відповідний період 2018 року – 91,4 млрд куб.м).

За зовнішньоекономічними контрактами до України надійшло **5,6 млрд куб.м** природного газу (за відповідний період 2018 року – 4,4 млрд куб.м).

Споживачі України за цей період 2019 року використали **16,5 млрд куб.м** природного газу (за відповідний період 2018 року – 18,2 млрд куб.м).

Запаси газу в ПСГ на 01.07.2019 становлять **13,54 млрд куб. м**, що на 2,35 млрд куб. м більше ніж у відповідний період минулого року.

Відбір природного газу з ПСГ за цей період склав **5,18 млрд куб.м** (за відповідний період 2018 року – 7,26 млрд куб.м).

За січень-червень 2019 року, за оперативними даними, протранспортовано через територію України (транзит) природного газу всього **45,1 млрд куб.м**, що на 2,6 млрд куб.м (або на 6,1%) більше ніж за відповідний період 2018 року.

Імпорт газу за січень-червень 2019 року склав **5600,0 млн. куб. м**.

Розвиток галузей ПЕК та технічний стан підприємств

Підприємствами галузей ПЕК, що належить до сфери управління Міненерговугілля України, за рахунок усіх джерел фінансування освоєно **6865,5 млн грн** капітальних вкладень за січень-червень 2019 року, що в порівнянні з відповідним періодом минулого року на 17,1% менше. В енергетиці освоєно **6840,4 млн грн** капітальних вкладень.

Продовжуються роботи з будівництва Дністровської ГАЕС, реконструкції енергоблоків ТЕС, каскаду Дніпровських ГЕС, будівництва магістральних електромереж для видачі потужності блоків атомних електростанцій.

За січень-травень 2019 року в електроенергетичній галузі введено в дію основних фондів – **817,7 млн грн**.

У вугільній галузі освоєно **25,1 млн грн** капітальних вкладень, що на 90,5 % більше порівняно з аналогічним показником 2018 року.

З Державного бюджету на січень-червень 2019 р. передбачено видатки за бюджетною програмою «Ліквідація вугледобувних та торфодобувних підприємств» у сумі **149,3 млн грн**. Фактично з початку року, підприємствами, що знаходяться на стадії підготовки до ліквідації, а також з утримання водовідливних комплексів, спрямовано **78,9 млн грн**.

Підсумки роботи підприємств ядерної енергетики та атомної промисловості за червень та з початку 2019 року у порівнянні з аналогічним періодом 2018 року

Атомні електростанції. У червні 2019 року ДП «НАЕК «Енергоатом» вироблено **5759,5** млн кВтг, що на 854,4млн кВтг менше порівняно з відповідним періодом минулого року. Коефіцієнт використання встановленої потужності у червні 2019 р. становив **57,6 %**, що на 8,6% менше показника минулого року.

Частка АЕС у виробництві електроенергії в Україні у січні-червні 2019р. становила 53,4%. До Енергоринку за 6 місяців 2019 р. відпущено 42653,4 млн кВтг електроенергії, що на 2619,8 млн кВтг більше у порівнянні з відповідним періодом минулого року.

У червні 2019 року відбулось 1 порушення у роботі АЕС (на ЗАЕС № 5). З початку 2019 року зафіксовано 7 порушень у роботі енергоблоків АЕС (на РАЕС-3 (4), на ЗАЕС №6, №3, № 5). **Зазначені порушення не обліковуються за шкалою ІНЕС рівня 1.**

Паливна програма. У 2019 році заплановано здійснити: 15 поставок свіжого ядерного палива на енергоблоки українських АЕС, у тому числі 9 поставок – від АТ «ТВЕЛ» і 6 поставок - від компанії «Вестінгауз»; забезпечити 5 рейсів з вивезення відпрацьованого ядерного палива.

У червні 2019 р. відбулась поставка свіжого ядерного палива: 1 від АТ «ТВЕЛ» і 1 від компанії «Вестінгауз», а також відбулось 2 вивезення відпрацьованого ядерного палива.

Ремонтна кампанія.

Графіком ремонтів енергоблоків АЕС України у 2019 році заплановано виконати:

- закінчити 3 середні ремонти – ЗАЕС №3, 6; ХАЕС №1 та 1 кап. – РАЕС №1;
- виконати 6 середніх ремонтів – РАЕС №3, 4; ЗАЕС №4, 5; ЮУАЕС – №1, 3 та 4 капітальні ремонти – РАЕС №2; ЗАЕС №1, 2; ЮУАЕС №2;
- розпочати 3 середні ремонти – ЗАЕС №6; ХАЕС №2, 6; РАЕС №1; та 1 капітальний ремонт – ЗАЕС №3.

З початку 2019 року, станом на 08.07.2019 виконано:

- 6 планово-попереджувальних ремонти – СПР: на ЗАЕС №3, 6, 4, на ЮУАЕС № 2, КПр: на РАЕС №1, №2;
- 1 плановий поточний ремонт на ЮУАЕС №1;
- 4 позапланові поточні ремонти – РАЕС №3 (3) та ЗАЕС №3.

Станом на 08.07.2019 виконуються:

- 3 середні ремонти – ХАЕС №1 (з 25.11.2018 до 08.08.2019), ЗАЕС №5 (з 03.06.2019 до 27.09.2019); РАЕС № 3 (з 25.05.2019 до 15.09.2019).
- 2 капітальні ремонти – ЗАЕС № 2 (з 13.03.2019 до 18.08.2019), ЮУАЕС № 3 (з 16.05.2019 до 17.11.2019).

Тариф на відпущену електроенергію, що виробляється на АЕС становить 56,67 коп. за 1 кВтг (без ПДВ) відповідно до постанови НКРЕКП від 12.12.2018 р. № 1904.

Товарна продукція. У червні 2019 р. вартість товарної продукції ДП «НАЕК «Енергоатом» становила 3727,96 млн грн, що на 343,85 млн грн більше, ніж у червні минулого року.

З початку 2019 року оплата з Енергоринку за відпущену ДП «НАЕК «Енергоатом» електроенергію становила **28477,05 млн грн**, що на 3209,63 млн грн більше ніж за 6 місяців 2018 року.

Відсоток оплати у червні 2019р. становив 60,14%, у червні 2018р. –86,67%. Заборгованості із заробітної плати станом на 01.07.19 у компанії відсутня.

З початку 2019 року – 102,31%, з початку 2018 року – 101,88%

Підприємства атомно-промислового комплексу, які перебувають у складі ДК «Ядерне паливо»

ДП «СхідГЗК». У червні 2019 р. вироблено **80,0 тонн уранового оксидного концентрату на суму 169,2 млн грн**. У порівнянні з відповідним періодом 2018 р. продукції вироблено на 7,8 тонн більше. З початку 2019р. вироблено 455,7 тонн УОК на суму 1142,8 млн грн, що на 145,2 тонн менше порівняно з показниками 2018 р.

Заборгованість із заробітної плати станом на 08.07.19 на підприємстві відсутня.

ДП «Смоли». У червні та з початку 2019 р. ДП «Смоли» не вироблялась основна продукція (іонообмінні смоли) у зв'язку з відсутністю сировини для виробництва іонообмінних смол.

У ДП «Смоли» станом на 08.07.2019 заборгованість із виплати заробітної плати становить 3053,0 тис. гривень.

Ремонтна кампанія ТЕС, ТЕЦ і ГЕС, ГАЕС у 2019 році

Для забезпечення успішного проходження осінньо-зимового максимуму 2019-2020 рр. наказом Міністерства енергетики від 03.12.2018 № 611 «Про підготовку обладнання електростанцій і теплових мереж до надійної та ефективної роботи у 2019 році та в осінньо-зимовий період 2019/2020 року» передбачено:

На **теплових електростанціях енергогенеруючих компаній** відремонтувати всіма видами ремонтів 56 (13860 МВт) енергоблоків, а саме:

- поточним ремонтом 39 (9744 МВт) енергоблоків;
- середнім ремонтом 9 (2161 МВт) енергоблоків;
- капітальним ремонтом 9 (2155 МВт) енергоблоків.

На **теплових електроцентралях** виконати всіма видами ремонти 9 (1670 МВт) енергоблоків, 15 (3217 т/год) парових котлів та 8 (376,8 МВт) турбоагрегатів.

У **теплових мережах** виконати капітальний ремонт 7,52 км трубопроводів.

На **гідроелектростанціях** виконати капітальний ремонт і реконструкцію 29 (1254,88 МВт) гідроагрегатів.

Станом на 09.07.2019 відповідно до затвердженого графіку:

На **теплових електростанціях** енергогенеруючих компаній відремонтовано 25 (5654 МВт) енергоблоків, а саме:

- поточним ремонтом – 21 (4659 МВт) енергоблок;
- середнім ремонтом – 1 (185 МВт) енергоблок;
- капітальним ремонтом – 3 (810 МВт) енергоблоки;

У ремонті перебувають 8 (2005 МВт) енергоблоків, а саме:

- в середньому ремонті – 5 (1330 МВт) енергоблоків;
- в капітальному ремонті – 3 (675 МВт) енергоблоки.

З них в технічному переоснащенні (капітальний ремонт) в термін по 31.12.2019 енергоблок ст. № 1 Трипільської ТЕС та в технічному переоснащенні (середній ремонт) в термін по 30.09.2019 енергоблок ст. № 1 Криворізької ТЕС.

На **теплових електроцентралях** відремонтовано 3 (460 МВт) енергоблоки.

В ремонті перебуває 2 (360 МВт) енергоблоки, 11 (2900 т/год) парових котлів та 3(181,8 МВт) турбоагрегати.

На **гідроелектростанціях** виконано реконструкцію та капітальний ремонт 8 (339,1 МВт) гідроагрегатів. В реконструкції і капітальному ремонті знаходяться 16 (709,4 МВт) гідроагрегатів.

Коефіцієнт використання встановленої потужності на блочному устаткуванні (енергоблоки потужністю 100, 150, 200, 250, 300 МВт) теплових електростанцій

Коефіцієнт використання встановленої потужності за два місяці 2019 року порівняно з аналогічним періодом минулого року **збільшився на 2,4%** та складає **39,4%**. Найвищий коефіцієнт використання встановленої потужності за звітний період мають блоки потужністю 250 МВт – 65,5 % (у 2018 році – 55,5 %). По блокам потужністю 150 МВт коефіцієнт використання встановленої потужності за звітний період – 51,1 % (у 2018 році – 50,7 %), по блокам потужністю 200 МВт – 43,1 % (у минулому році – 40,6 %), по блокам потужністю 100 МВт – 42,8 % (у минулому році – 32,8 %), по блокам потужністю 300 МВт – 24,0 % (у минулому році – 22,9 %).

Збільшився коефіцієнт використання встановленої потужності по генкомпаніях: по ТОВ “ДТЕК Східенерго” на 5,5 %, по ПАТ “ДТЕК Дніпроенерго” на 5,4 %. А зменшився по ПАТ “ДТЕК Західенерго” на 0,9 %, ПАТ “Центренерго” на 1,3 %, по ПАТ “Донбасенерго” на 17,0 %.

Питомі витрати умовного палива на відпуск електроенергії по тепловим електростанціям, які звітують Міненерговугілля

Питомі витрати умовного палива на відпуск електроенергії по тепловим електростанціям генкомпаній України за 2 місяця 2019 року складають **401,7 г/кВтг**, що на **2,2 г/кВтг** більше ніж за відповідний період 2018 року (403,2 г/кВтг).

Питомі витрати умовного палива на відпуск електроенергії по ТЕС України (ТЕС ГК та ТЕЦ) складають за два місяця 2019 р. **373,4 г/кВтг**, що менше в порівнянні з відповідним періодом минулого року на **6,8 г/кВтг**.

Середньомісячна заробітна плата

На січень-червень 2019 року розмір заробітної плати штатного працівника на підприємствах, що належать до сфери управління Міненерговугілля України, у розрізі галузей становить (01.07.2019):

- електроенергетика – 13678 грн (*збільшення до відповідного показника 2018 р. становить 27%*);
- атомно-промисловий комплекс – 23564 грн (*більше на 40,0%*);
- нафтогазовий комплекс – 10089 грн (*більше на 21% до показників державних підприємств нафтогазового комплексу, що належать до сфери управління Міненерговугілля*);
- вугільна галузь – 10971 грн (*більше на 15% для державних вугледобувних до обліку взято трудові показники вугледобувних підприємств, що розташовані на території, яка контролюється владою України*).

Заборгованість з виплати заробітної плати станом на 01.07.2019 року на підприємствах, що належать до сфери управління Міненерговугілля України і що розташовані на території, яка контролюється українською владою, становила **249,0 млн грн** і збільшилась з початком року на **78,0 грн (або на 45,6%)**, у тому числі:

- електроенергетична галузь – зменшилась на 11075,1 тис. грн, або на 42,5%;

- атомно-промисловий комплекс – збільшилась на 4497,3 тис. грн, або на 159,0%;
- вугільна галузь – збільшилась на 84301,5 тис. грн, або на 60,7%;
- нафтогазовий комплекс – збільшилась 257,1 тис. грн, або на 7,7%.

Інформація з підприємств, що розташовані на території, яка не контролюється українською владою, відсутня.

Технологічні втрати електроенергії в електричних мережах

За 6 місяців 2019 року загальні технологічні витрати електроенергії на її транспортування електричними мережами Міненерговугілля всіх класів напруг становили **8,2 млрд кВтг** або **11,2 %** від загального відпуску електроенергії в мережу. У порівнянні із аналогічним періодом 2018 р. відбулося їх зменшення на **0,1 млрд кВтг** або на 0,1 в.п. (8,3 млрд кВтг або 11,3 % у минулому році).

Нормативна (технічна) складова технологічних витрат електроенергії по Міненерговугілля за січень-червень 2019 року склала **9,5 млрд кВтг** або **13,0%** від загального відпуску електроенергії в мережу, у порівнянні з минулим роком зменшилась на **0,2 млрд кВтг** або на 2,1% у порівнянні з минулим роком (9,7 млрд кВтг або 13,4% у минулому році).

Понаднормативна (нетехнічна) складова технологічних витрат електроенергії за шість місяців 2019 року по Міненерговугілля склала **-1,3 млрд кВтг** або -1,8 % від загального відпуску електроенергії в мережу (-1,4 млрд кВтг або -1,9 % у минулому році).

За рахунок виконання організаційно-технічних заходів зі зниження технологічних витрат електроенергії в електричних мережах 0,38-800 кВ Міненерговугілля за січень-червень 2019 р. заощаджено **86,5 млн кВтг** електроенергії (**87,3 млн кВтг** за відповідний період 2018 р.).

Експорт електроенергії, вугілля, нафтопродуктів

За 6 місяців 2019 року експорт електроенергії становить **3051,0 млн кВтг**, що на 84,1 млн кВтг, або на 2,7% більше ніж за 6 місяців 2018 року, у тому числі в країни СНД (в Молдову) 404,0 млн кВтг, в країни Східної Європи – 2403,9 млн кВтг, експорт «Бурштинського острова» - 1027 млн кВтг.

За січень-червень 2019 р. територією України протранспортовано (транзитом) **45,1 млрд кубометрів природного газу** (за цей період 2018 р. – 42,5 млрд куб. м).

Станом на 01.07.2019 року в українських підземних сховищах знаходилось **13546,0 млн куб. м** природного газу, що на 1,35 млрд. куб. м або на 21,1% більше порівняно з показником на цей час 2018 року.

Протягом січня-червня 2019 року обсяг транспортування нафти підприємствами магістральних нафтопроводів склав **6638,6 тис. тонн** і порівняно із аналогічним періодом 2018 р. зменшився на 725,5 тис. т (або на 9,9 %), а транзитом до країн Європи (Словаччини, Угорщини, Румунії, Польщі, Молдови) склав **5591,6 тис. т**, що на 766,5 тис. т (або на 12,4%) менше порівняно із аналогічним показником 2018 р., а для потреб України – більше на 77,5 тис. т (або на 7,6%) і склало **1093,0 тонн**.

За січень-червень 2019 року частка транзитного обсягу перекачки нафти в загальному обсязі нафтоперекачування становила 83,6%, а частка нафтоперекачування на нафтопереробні підприємства України відповідно – 16,4%.

♦ Стратегічні проблеми стану і розвитку енергетики України

Наші гроші, 31.07.2019

ДТЕК був готовий на «добровільний поділ монополіста» ще у 2015 році

Колишня державна уповноважена АМКУ Агія Загребельська закликала прийняти зміни до Закону «Про захист економічної конкуренції» в частині включення у нього норми про «добровільний поділ монополіста».

Механізм добровільного поділу суб'єкта господарювання, що займає монополіне становище на ринку, – не передбачений українським законодавством. Можливим є лише примусовий поділ. Рішення про нього приймає Антимонопольний комітет після того, як:

- Доведе монополізм суб'єкта господарювання;
- Доведе зловживання з боку монополіста;
- Наважиться на поділ монополіста.

Разом із примусовим поділом, на монополіста накладають велику суму штрафу. Тоді як «добровільний поділ» – це поділ, рішення про який приймає сам монополіст, в результаті чого оминає етап отримання штрафу від регулятора.

Щодо українських реалій, то Антимонопольний комітет міг показати свою послідовність і рішучість у 2015-2016 роках, коли йшлося про дослідження ринкового становища енергетичного холдингу ДТЕК Ріната Ахметова:

«Тоді Антимонопольний комітет України дуже однозначно дав зрозуміти групі ДТЕК, що вона не просто має ознаки монополічного становища, а й може ним зловживати. За рішення про порушення відносно компанії справи за ознаками зловживання монополічним становищем проголосували всі дев'ять членів АМКУ. Це продемонструвало єдність позиції членів АМКУ щодо групи ДТЕК та серйозність намірів», – нагадала колишня державна уповноважена. Також А. Загребельська нагадала, що сам ДТЕК був готовий піти на продаж своїх власних активів.

Нагадаємо, 28 грудня 2018 року АМКУ закриття свою справу, порушену у 2015 році за ознаками порушення ПАТ «ДТЕК Дніпроенерго», ТОВ «ДТЕК Східенерго» та ПАТ «ДТЕК Західенерго» законодавства про захист економічної конкуренції.

За закриття справи проголосували п'ятеро з шести присутніх на засіданні державних уповноважених: **Юрій Терентьєв** (однокурсник заступника голови Адміністрації президента **Олексія Філатова**), замголови АМКУ **Марія Ніжнік** (кума Олексія Філатова з юрфірми “Екво”), **Ніна Сидоренко** (однокурсниця Філатова і Терентьєва), а також **Анна Артеменко** і **Валерій Полюхович**. Єдина з присутніх «проти» проголосувала **Світлана Панаютіді**.

Сам голова АМКУ **Юрій Терентьєв** в нещодавньому інтерв'ю заявив, що в 2016 році Комітет констатував наявність структурних ознак монополії на ринку генерації електроенергії у «Енергоатому» і ДТЕК, «але для визнання їх монополістами цього недостатньо».

<http://nashigroshi.org/2019/07/31/dtek-buv-hotovyy-na-dobrovil-nyy-podil-monopolista-shche-u-2015-rotsi/>

Додаткова інформація на цю тему – БизнесЦензор, 31.07.2019 «Зеленский назначил двух новых уполномоченных Антимонопольного комитета».

«ГОЛОС УКРАЇНИ», 20.07.2019

ПЕК України: назріла потреба в ефективній модернізації

Олексій Оніпко, президент УАН;

Борис Коробко, член УАН

Практично впродовж усіх років незалежності України її паливно-енергетичний комплекс (ПЕК) неухильно занепадає. Головною причиною є зменшення обсягів генерації енергії електричними станціями Об'єднаної енергетичної системи України (ОЕСУ) спочатку через надто великі ціни на мазут і природний газ для ТЕС/ТЕЦ, через що різко скоротилися обсяги їх використання, а з 2015 року через захоплення терористами 60 вугільних шахт Донбасу із 95, від чого енергетичне вугілля для ТЕС/ТЕЦ стало великим дефіцитом. У 2015-му електростанції ОЕСУ виробили 163,3 млрд кВт/год електроенергії, що майже удвічі менше, ніж 1991 року.

Якщо взяти до уваги велику собівартість електрики на АЕС, гігантські фінансові витрати на довготривале будівництво, втрати від аварій на АЕС «Трі-Майл-Айленд», ЧАЕС і «Фукусіма» та трагічні наслідки для життя і здоров'я населення, його протести щодо забруднення довкілля, то стає очевидним, що від використання АЕС треба відмовлятися, бо подальше нарощування потужності їх парку гальмуватиме розвиток економіки, погіршуватиме стан екології й умови життя населення.

Цивілізовані країни після аварії на АЕС «Фукусіма» прийняли рішення не будувати нових АЕС. А лобісти інтересів РФ із НАНУ супроти здорового глузду намагаються «нав'язати» владі України необхідність спорудження нових АЕС. Це вони впродовж 16 років «розробляють» «Енергетичну стратегію України до 2030 року» і «Енергетичну стратегію України до 2035 року».

«Стратеги» вираховували, що фінансові витрати на модернізацію ОЕСУ становитимуть понад 1 трлн грн. Де взяти такі гроші? З держбюджету на «стратегію» декілька років для Держенергоефективності виділяли по 650 млн грн. Ці гроші зникали невідомо куди, але навіть якби ці кошти надходили для виконання завдань «стратегії», то виділяти їх потрібно було б впродовж понад півтори тисячі років!

Масштаби використання поновлюваних джерел енергії (ПДЕ) після 2015 року ознаменували початок глобальної модернізації енергетики. Приріст потужності світового парку вітрових електростанцій (ВЕС) у 2015-му перевищив 63 ГВт і досяг приблизно 433 ГВт.

Вітроенергетика поки що є ефективнішою від сонячної енергетики. В 2015 році парк сонячних фотоелектричних станцій (СФЕС) досяг потужності 230 ГВт, а річний приріст – 50 ГВт. Недоліками СФЕС порівняно з ВЕС поки що є більші питомі капітальні витрати на будівництво та значно менша – через низький ККД (8-15%) – видавана потужність.

Однак сонячна енергетика навіть нині має низку переваг порівняно з ВЕС, а невдовзі на ринок вийдуть фотоелектричні перетворювачі (ФЕП) з ККД 50-60%, які забезпечать собівартість електрики в 1-2 центи США за кВт/год. При цьому, для ОЕСУ найдоцільніше буде використання СФЕС потужністю до 30 кВт на дахах житлових і адміністративних будівель, а СФЕС потужністю до 100 кВт – на ринках, автостоянках тощо.

Отже, модернізація ОЕСУ має передбачати поступове виведення з експлуатації ТЕС/ТЕЦ і АЕС, а на зміну їм необхідно використовувати

переважно ВЕС і СФЕС. У перехідному періоді модернізації ОЕСУ для економії фінансів і збереження робочих місць варто створювати енергокомплекси типу ВЕС+СФЕС+ТЕС/ТЕЦ і ВЕС+СФЕС+ГЕС/ГАЕС.

Для того щоб процес модернізації ОЕСУ відбувався без збоїв, потрібно щорічно складати відповідні плани фінансового забезпечення введення в експлуатацію ВЕС і СФЕС та виведення з експлуатації ТЕС/ТЕЦ і АЕС. З огляду на фінансові можливості, модернізація ОЕСУ може відбуватися впродовж приблизно 20 років.

Упродовж усього періоду модернізації ОЕСУ в експлуатацію в середньому щорічно потрібно буде вводити по 1,8 ГВт ВЕС і по 2 ГВт СФЕС.

Щоб цього досягти, Україні потрібно налагодити вітчизняне серійне виробництво ВЕУ та СФЕМ, а також забезпечити фінансування спорудження ВЕС та СФЕС, які після введення в експлуатацію можуть виставлятися на продаж інвесторам.

Щоб максимально запобігти непродуктивним втратам енергоресурсів і електроенергії в мережах ОЕСУ необхідно буде впровадити ефективні технології її тимчасового акумулювання. Для централізованого електропостачання (ОЕС) доцільним може бути спорудження ГАЕС, пневматичних акумулюючих електричних станцій та використання гелевих батарей.

Використання ГЕС як маневрової потужності ОЕСУ після закінчення повеневого періоду відбувається впродовж лише 1,5-2,5 години на добу. У цій ситуації для покриття пікових навантажень ОЕСУ залучаються ТЕС/ТЕЦ, яким доводиться видавати енергію з різко перемінною потужністю в інтервалі 60-100%, що зумовлює значні непродуктивні витрати надзвичайно дорогих нині енергоносіїв.

Набагато ефективнішими від ГАЕС є ПАЕС, для яких споруджують каверни в щільних соляних пластах. Умови для спорудження ПАЕС трапляються не часто, але в Україні вони існують. Максимальні питомі витрати на спорудження ПАЕС становлять 900 євро/кВт, мінімальні – 200 євро/кВт, тоді як для спорудження Канівської ГАЕС планується витратити понад 2000 євро/кВт.

Для створення ПАЕС в Україні є практично все – турбодетандери, компресори, генератори, проектувальники і навіть готові пневмощільні порожнини – виробки в соляних пластах, що можуть витримати тиск повітря до 150 атмосфер. В Україні найкращим місцем для будівництва ПАЕС є місто Калуш. Тут є ТЕЦ потужністю 200 МВт і геотермальні ресурси, що дають змогу відмовитися від закупівлі природного газу, є також фахівці потрібного профілю, є можливість використати наявні закриті соляні шахти. Це скоротить час спорудження ПАЕС потужністю 3-4 МВт і зменшить до 200 євро/кВт питомі витрати коштів. До проектування і спорудження ПАЕС в Калуші може бути залучено фахівців та інвесторів з Німеччини.

<http://www.golos.com.ua/article/319616>

Урядовий портал, 25.07.2019

Енергосистема України потребує розвитку нових сегментів, зокрема високоманеврової генерації

Інструменти та засоби забезпечення балансової надійності ОЕС України були у фокусі уваги круглого столу, організованого Європейсько-українським енергетичним агентством. Захід зібрав представників ЦОВВ, ДП «НЕК «Укренерго», профільних асоціацій, бізнес спільноти, експертів галузі.

Представляючи позицію Міненерговугілля, генеральний директор Директорату енергетичних ринків **Ольга Буславець** підкреслила нагальну потребу розвитку нових генеруючих потужностей із необхідними для енергосистеми динамічними характеристиками, зокрема – високоманеврової генерації. Це є критично важливим для забезпечення надійної роботи енергосистеми в умовах стрімкого зростання частки відновлюваної енергетики з негарантованим графіком відпуску електроенергії.

Особливо – з урахуванням поки що несинхронізованого з ENTSO-E режиму роботи основної частини ОЕС України, що унеможливує купівлю/продаж електроенергії на спільному з країнами ЄС балансуєчому ринку.

«Існує ризик, - зазначила Ольга Буславець, - що інвестори не встигнуть зреагувати на зростання попиту на нову потужність і в стислі терміни забезпечити уведення необхідного обсягу балансуєчих резервів. Особливо – на початковому етапі функціонування оптового ринку з уведеними обмеженнями».

Тому, для забезпечення на конкурсній основі додаткових економічних чи інфраструктурних стимулів тим інвесторам, які вчасно реалізують необхідні для енергосистеми проекти та на виконання Закону України «Про ринок електричної енергії», **Міненерговугілля розробило Порядок проведення конкурсу на будівництво генеруючої потужності та виконання заходів з управління попитом, який 10.07.2019 було прийнято на засіданні Уряду.**

Презентуючи покроковий алгоритм проведення конкурсу та часові рамки кожного з етапів, Ольга Буславець, зокрема, представила:

- процедуру ініціювання конкурсу;
- порядок формування конкурсної комісії;
- вимоги до конкурсної документації та учасників конкурсу;
- вимоги до мінімальної та максимальної величини додаткової потужності;
- гарантійне забезпечення учасників і переможців конкурсу;
- процедуру проведення конкурсу та визначення переможця;
- порядок застосування стимулів;
- порядок розрахунку платежів.

Підсумовуючи, Ольга Буславець подякувала учасникам зустрічі за увагу і змістовну дискусію та закликала інвесторів до участі в майбутньому конкурсі на будівництво генеруючої потужності та виконання заходів з управління попитом, проведення якого можливе вже в наступному році.

http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/publish/article?art_id=245386359

Апостроф, Gazeta.ua, УНН, Капітал, 24.07.2019

Нужно выводить блоки ТЭС: в "Донбассэнерго" предупредили о последствиях невнесения правок в Нацплан по экологии

Для того, чтобы реализовать экологические мероприятия по сокращению выбросов прямо сейчас, необходимо около 6,5 млрд евро, и этих денег у тепловой генерации нет.

Так прокомментировал решение Кабмина о внесении изменений в Нацплан коммерческий директор ПАО "Донбассэнерго" **Олег Ларионов.**

В "Донбассэнерго" рекомендуют переносить сроки реализации экоактивностей и искать деньги, иначе блоки ТЭС будут выведены из эксплуатации.

"Несмотря на то, что атомные станции покрывают базовую нагрузку, часть базовой и зимой, и летом покрывается тепловой, а самое главное – тепловые и гидроэлектростанции покрывают пиковые нагрузки, которые другой электроэнергией покрыться не могут. Поэтому если придерживаться этих формальных сроков по текущему Нацплану, то, фактически, получится ситуация, когда нужно будет выводить с эксплуатации блоки. И тогда не будет света, потому что нечем покрывать. Или будет импорт из России. Этим переносом Кабмин спасает нашу энергосистему от дестабилизации. Перенос не просто так, это было оговорено с европейскими коллегами, это было оговорено с европейскими консультантами, они ведут расчёты что и когда возможно сделать", - сказал Ларионов.

На заседании Кабинета министров принято решение внести изменения в Национальный план по сокращению выбросов от больших сжигательных установок. В частности, переносятся сроки реализации экологических мероприятий тепловыми электростанциями. Как отметил президент Всеукраинской энергетической ассамблеи, экс-министр энергетики Украины, **Иван Плачков**, данное решение Кабмина позволит балансировать энергосистему.

<https://apostrophe.ua/news/economy/jenergetika/2019-07-24/nujno-vyivodit-bloki-tes-v-donbassenergo-predupredili-o-posledstviyah-nevneseniya-pravok-v-natsplan-po-ekologii/1698520>

Энергореформа, Terminal, 22.07.2019

Гройсман подписал распоряжение о назначении набсовета в "Укрэнерго"

Премьер-министр Украины **Владимир Гройсман** подписал распоряжение о назначении наблюдательного совета в ЧАО "Укрэнерго" в составе четырех независимых и трех представителей от государства.

Соответствующее распоряжение №544-р от 17 июля 2019 года обнародовано на правительственном портале.

Ранее, в ходе принятия решения на последнем заседании Кабинета министров, министр внутренних дел **Арсен Аваков** заявил, что у него есть сомнения по составу набсовета. В то же время премьер отметил, что он доверяет компетенции международных партнеров, которые помогают подбирать составы НС крупных госкомпаний.

"Мы сейчас решение одобрим, вы посмотрите, пожалуйста, если будут предостережения – я его не подпишу", - отметил Гройсман.

В состав НС "Укрэнерго" в качестве независимых членов отобраны экс-глава AES Ukraine, ныне возглавляющий Traxys S.A. **Стивен Уолш** (Steve Walsh), заместитель главы Национальной ассоциации адвокатов Украины и руководитель юрфирмы GOLAW **Валентин Гвоздий**, экс-замглавы Минэкономразвития и торговли **Наталья Микольская** и поработавший в "Нафтогазе", Минтопэнерго, "Укрторфе" и "Укрнафтопродукте" **Олег Терлецкий**.

Членами НС "Укрэнерго" от государства станут заместитель Минфина **Василий Шкураков**, глава директората энергетических рынков Минэнергоугля **Ольга Буславец**, глава департамента корпоративных и имущественных отношений Минэнергоугля **Виктория Кальниченко**.

Додаткова інформація на цю тему – Энергореформа, УНИАН, 22.07.2019 "Главой набсовета "Укрэнерго" стал юрист Гвоздий". Наблюдательный

совет ЧАО "Укргідроенерго" на состоявшемся первом заседании избрал главой **Валентина Гвоздя**, а его заместителем – **Олега Терлецкого**.

Согласно сообщению компании, НС также сформировал комитеты, назначив следующее заседание на 31 июля.

<http://reform.energy/news/groysman-podpisal-rasporyazhenie-o-naznachenii-nabsoveta-v-ukrgidroenergo-12058>

«ГОЛОС УКРАЇНИ», 30.07.2019

Модель енергоринку працює, а ціни на газ знижуються

Сергій Лавренюк

... хоч про реальні результати можна буде говорити лише на початку вересня, вже сьогодні можна констатувати: «Найголовнішим позитивним моментом запуску нової моделі ринку електроенергії є те, що енергосистема працює у штатному режимі, а споживачі не помітили погіршення якості надання послуг», — таку думку висловила голова Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (НКРЕКП) **Оксана Кривенко**.

Та коли з цінами на електроенергію для населення поки що все зрозуміло, адже **урядова постанова передбачає, що вони не зростатимуть до 31 грудня 2020 року**, то промислові підприємства попри заяву прем'єра **Володимира Гройсмана**, що для комерційних споживачів також не повинно бути жодного зростання цін, переживають етап деякої турбулентності.

Проте, як засвідчило обговорення цієї теми під час круглого столу «Запуск оптового ринку електричної енергії. Зокрема, поки що не зрозуміло, якою буде вартість електроенергії для комунальних підприємств після початку опалювального сезону та як подорожчає тепло і гаряча вода для населення. За словами віце-прем'єр-міністра — міністра регіонального розвитку, будівництва та ЖКГ **Геннадія Зубка**, у вартості водопостачання та водовідведення частка електроенергії становить до 35%, а в тарифі на тепло — 6%, тож із початком опалювального сезону у комунальних підприємств можуть виникнути проблеми з оплатою електроенергії, а для населення це означатиме збільшення тарифів.

За оцінкою представника Президента у Кабінеті Міністрів **Андрія Геруса**, загалом зростання вартості електроенергії для кінцевого комерційного споживача становить 25%, що є найбільшим одноразовим зростанням за останні 25 років.

На початку липня НАК «Нафтогаз України» повідомив про зниження порівняно з червнем ціни на газ — на 648 гривень за тисячу кубометрів, або на 11,7%. Це вже друге зниження за два місяці, адже в червні вартість газу також впала на 436 гривень, або на 7,3% порівняно з травнем.

Водночас «Нафтогаз України» активно наповнює підземні сховища газу. Якщо на кінець червня в ПСГ уже було 13,5 мільярда кубометрів газу, то 22 липня голова НАК **Андрій Коболєв** повідомив, що запаси вже сягнули 15 млрд кубометрів. «Залишилося додати 5 млрд кубометрів. До кінця сезону закачки — 86 днів», — зазначив він. Необхідність доведення запасів до 20 млрд кубометрів обумовлена неврегульованістю ситуації із «Газпромом» щодо продовження із початку наступного року транзиту газу через територію України, що може ускладнити проходження осінньо-зимового сезону.

<http://www.golos.com.ua/article/319917>

♦ **Запуск оптового ринку електроенергії: перші результати і проблеми**

ЕнергоВсесвіт, Блог Юрія Сакви, 25.07.2019

Передбачувано, але несподівано

Перший місяць роботи нової моделі ринку електричної енергії завершується. Існуючі нові-старі неринкові фактори впливу на ринкові відносини в електроенергетиці, вже не можуть залишатися без уваги самих високих державних інституцій.

Вони з'явилися не сьогодні, але по національній традиції у напружений політичний сезон виборів зазвичай домінують емоції та обіцянки. Натомість незручні теми, які можуть якось не так вплинути на електоральні настрої знаходяться за замовчуванням в секторі тиші. Нагальні рішення теж тонуть у бюрократичних тенетах та перекладаються на потім. Але потім вже прийшло.

Хотілося написати цей короткий пост без емоційного напливу, тільки факти, але не судилося – замітника слову «загроза» так і не знайшов, тому як є.

Невдовзі після відносно успішного старту нової моделі ринку електричної енергії до вже ідентифікованих існуючих перешкод, які поступово долаються, почали додаватися нові та непередбачувані за можливими наслідками масштабні загрози енергетичній безпеці країни.

Впевнений, що природа загроз лежить поза межами молоді моделі ринку, натомість сигнали про небезпеку формуються саме на ньому.

1. Припинення поставок вугілля марки АШ з боку РФ з 1-го червня 2019 року на Луганську ТЕС.

За два місяці накопичене завчасно вугілля марки АШ було спрацьовано і прогнозується, що 29 липня, станція може бути зупинена за відсутності палива.

Для споживачів Луганського «енергетичного півострова», єдиним джерелом живлення якого є Луганська ТЕС, сформувалася найвища ступінь загрози – припинення постачання електроенергії. Альтернативне паливо – дорогий газ. Механізми та прийняття рішення – державний рівень. Терміновий розгляд на засіданні РНБО - обов'язковий перший крок.

2. Непередбачуване, непрогнозоване та незбагненне спустошення складів вугілля державної генеруючої компанії Центренерго у липні.

На складах 3-х станцій на сьогодні 87 тис. т, станції працюють мінімальним складом «з коліс». Чому так сталося – відповіді поки не маю. Але, що так не має бути впевнений. Можливо це нова модель бізнес-поведінки в новій моделі ринку? Невигідно працювати? Невигідно купувати? Проте, літній пік споживання ще попереду і без повномасштабної участі Центренерго у всіх сегментах ринку – загроза невиконання критеріїв надійності ОЕС сильно зростає. Про підготовку до зими теж час згадати.

3. Блокування судовими рішеннями за позовами НФЗ діяльності НЕК Укренерго, як виконавця PSO для виробників за «зеленим тарифом». Липень – заблокований. Серпень – судовий позов поданий – розглядається. Масштаб

негативних наслідків – величезний. Неповні розрахунки за «зелену» електроенергію. Нові судові позови, ланцюгова реакція – «ящик Пандори».

Загроза державного рівня і потребує термінового вирішення.

Важко повірити, але якщо скласти все до купи, то виглядає, що ми рухаємося по ретроспективному сценарію 2014 року, а от що сталося тоді, в акурат після завершення позачергових виборів у ВР, ми всі добре пам'ятаємо. Тоді не стало ні бажання, ні часу розібратися в причинах, а просто «призначили винних». Сьогодні маємо знайти і перше і друге незважаючи, на незавершений процес перезавантаження «державної машини».

Державний механізм, рівно як і електроенергетична галузь, на паузу права не мають.

<https://vse.energy/blogs/sakva/855-peredbachuvano-ale-nespodivano>

ПрАТ «НЕК «Укренерго», 30.07.2019

Суд відмовився призупиняти дію нового тарифу на передачу Укренерго з 1 серпня 2019 року

Окружний адміністративний суд Києва відмовив Нікопольському заводу феросплавів (НЗФ) у задоволенні клопотання про призупинення дії Постанови НКРЕКП від 12.07.2019 №1411, якою затверджено новий тариф на послуги з передачі електричної енергії Укренерго з 1 серпня 2019 року.

«У суду відсутні на даній стадії підстави стверджувати про очевидну протиправність зазначеного рішення суб'єкта владних повноважень (Постанови НКРЕКП від 12.07.2019 №1411 — ред.) та порушення прав або інтересів заявника таким рішенням», — сказано в ухвалі Окружного адмінсуду Києва.

Нагадаємо, що наприкінці червня тим же судом для забезпечення адміністративного позову НЗФ проти НКРЕКП було призупинено дію його Постанов від 07.06.2019 № 954 та № 955, якими встановлено тарифи Укренерго на передачу (347 грн/ МВт·год) та послуги диспетчерського управління (8,9 грн/ МВт·год) на II півріччя 2019 р. Завод вважає рішення регулятора щодо встановлення тарифів Укренерго на II півріччя 2019 р. протиправним і таким, що зачіпає його майнові інтереси.

Пізніше, 12 липня, Регулятор скасував свою Постанову від 07.06.2019 № 954 та затвердив новий тариф на передачу Укренерго з 1 серпня 2019 року Постановою від 12.07.2019 № 1411. Його розмір визначено на 10% менше від попереднього (312,14 грн/МВт·год). Зниження пов'язано із скороченням витрат на придбання електроенергії для компенсації технологічних втрат. 22 липня НЗФ подав новий позов проти НКРЕКП про скасування її Постанови від 12.07.2019 № 1411.

Через блокування судом тарифів компанії в липні 2019 р. Укренерго працює за єдиним тарифом (57,4/МВт·год), встановленим постановою від 12.12.2018 р. № 1905 ще до старту нової моделі ринку електроенергії. Цей тариф не покриває витрати «Укренерго» на виконання своїх функцій в новому ринку електроенергії. Зокрема відсутні кошти на купівлю послуг генеруючих компаній для балансування енергосистеми та компенсації витрат ДП «Гарантований покупець» на купівлю електроенергії ВДЕ за «зеленим» тарифом. Блокування тарифу компанії лише за липень призвело до дефіциту

фінансування її витрат у розмірі 2,4 млрд грн.

Тому Укренерго подало апеляцію також звернулася до Апеляційного суду з вимогою відмінити призупинення дії Постанов НКРЕКП від 07.06.2019 № 954 та № 955 для забезпечення позову НЗФ.

<https://ua.energy/media/pres-tsentr/pres-relizy/sud-vidmovyvsya-pryzupynyaty-diyu-novogo-taryfu-na-peredachu-ukrenergo-z-1-serpnya-2019-roku/>

Інформація на цю тему – Укренерго, ЕхPro, БизнесЦензор, 23.07.2019 «Нікопольський завод феросплавів знову намагається скасувати тариф Укренерго в суді». <https://ua.energy/media/pres-tsentr/pres-relizy/at-nikopolskyj-zavod-ferosplaviv-znovu-namagayetsya-skasuvaty-taryf-ukrenergo-v-sudi/>

Украинские Новости, БизнесЦензор, Минфин, 19.07.2019

"Зеленый" тариф обойдется украинцам 1,3 млрд евро в год

"Ежегодные выплаты по электроэнергии, произведенной ВИЭ, по "зеленому тарифу" будут составлять около 1,3 млрд евро в течение следующих 10 лет. А с введенными в 2021 году - около 1,8 млрд евро, что соответствует выплатам национальной атомной энергогенерирующей компании "Энергоатом" за 55% электроэнергии в ценах 2018 года", - говорится в презентации Минэнерго.

Также в презентации отмечается, что общая стоимость электроэнергии из возобновляемых источников энергии (ВИЭ) по "зеленому тарифу" в 2018 году составила 560 млн евро (с НДС), что составляет 7,9% от общей стоимости электроэнергии при доле отпуска 1,9%.

При этом Минэнерго ожидает введение 2,7 ГВт мощностей ВИЭ в 2019 году, и суммарное производство электроэнергии введенными до 2020 года объектами ВИЭ составит 7,5 млрд кВт-ч.

Также в Минэнерго отмечают, что дополнительные расходы на урегулирование небалансов объектов ВИЭ с текущей погрешностью в 35% по данным национальной энергетической компании "Укрэнерго" могут составить 300-900 млн евро, в зависимости от цены на балансирующем рынке..

<https://ukranews.com/news/643386-ukrainsy-zaplatyat-1-3-mlrd-evro-v-god-za-zelenyj-tarif>

Информационное агентство «ЛІГАБізнесІнформ», 23.07.2019

Зеленый тариф под вопросом. Расчеты со станциями заблокированы

Стас Юрасов

Новый рынок электроэнергии, который заработал в Украине с 1 июля, очень неприятно аукнулся для участников рынка альтернативной энергетики.

ГП Гарантированный покупатель, который пришел на смену ГП Энергорынок, не сможет полностью рассчитаться с зелеными станциями в положенный срок. Об этом написал на Facebook совладелец Clear Energy **Андрей Гриненко**. В эту группу входят станции, работающие на щепе и биогазах.

"Сейчас руководство ГП заявляет, что не сможет рассчитываться в полной мере за электроэнергию из возобновляемых источников. Конечный срок расчета госпредприятия перед компаниями ВИЭ - 10 августа", - уточнили в пресс-службе компании.

Причина - Окружной суд Киева по иску подконтрольного **Игорю Коломойскому** Никопольского завода ферросплавов 27 июня приостановил действия нескольких постановлений НКРЭКП, которые устанавливали тарифы для Укрэнерго на передачу электроэнергии.

В отмененных судом тарифах был заложен в том числе и механизм компенсации "зеленого" тарифа производителям.

Речь идет как о крупных коммерческих станциях, которые, есть например, в распоряжении у **Рината Ахметова**, так и о домашних СЭС.

Заместитель директора Укрэнерго по инвестициям **Владимир Кудрицкий** 11 июля подтвердил на конференции, что дефицит средств на оплату электрической энергии, сгенерированной из возобновляемых источников, возникший в результате решения суда, составляет около 6,2 млрд грн. По его словам, сейчас действуют старые тарифы, которым покрываются исключительно операционные затраты компании. Компенсаций для альтернативщиков в них нет.

Как оказалось, старое ГП Энергорынок тоже задолжало альтернативщикам (и не только им) большую сумму за несколько месяцев до прекращения своей деятельности, то есть до первого июля...

<https://tech.liga.net/technology/article/zelenyy-tarif-pod-voprosom-raschety-so-stantsiyami-zablokirovany>

Энергореформа, 23.07.2019

Аукционный комитет ужесточил продажу э/э по 2-сторонним договорам для ОСП/ОСР

Организатор аукциона по продаже электроэнергии (э/э) по двусторонним договорам для нужд операторов системы передачи и распределения (ОСП/ОСР) для компенсации технологических потерь будет ежемесячно устанавливать предельные объемы э/э по каждому ОСП и ОСР на основании рекомендаций, утвержденных аукционным комитетом.

Как говорится в сообщении Минэнергоугля, соответствующее решение аукционный комитет принял с целью обеспечения добросовестной конкуренции на этих аукционах и снижения рисков антиконкурентных действий.

Согласно ему, объемы покупки каждым ОСР и ОСП будут ограничены 80% от прогнозного объема технологических потерь.

Более того, если ОСР в июле завысили объемы покупки для компенсации технологических потерь, то в августе этого года объем соответствующей электроэнергии для них будет ограничен на сумму июльского избытка, говорится в решении аукционного комитета.

Помимо того комитет установил комиссионный сбор за участие в аукционе с каждой стороны на уровне 50% от соответствующих платежей на рынке на сутки вперед и внутрисуточном рынке, а также установил даты проведения специальных сессий в июле – 24 и 25 числа.

Как сообщалось, участники рынка ранее называли одной из причин существенного подорожания электроэнергии после запуска новой модели рынка 1 июля этого года завышенные объемы продажи ее "Энергоатомом" ОСП и ОСР по двусторонним договорам в рамках ПСО согласно решению правительства. По их мнению, это искажает конкуренцию на рынке, создает возможности для спекуля-

тивной перепродажи этой электроэнергии и повышает коррупционные риски.
<http://reform.energy/news/auktionnyy-komitet-uzhestochil-prodazhu-ee-po-2-storonnim-dogovoram-dlya-osposr-12066>

УНИАН, Апостроф, 30.07.2019

"Зеленые" и ГП "Гарантированный покупатель" призывают суд разблокировать выплаты ВИЭ

Представители общественных организаций альтернативной энергетики и компаний-инвесторов совместно с ГП "Гарантированный покупатель" заявили о существенных рисках в связи с фактическим нарушением предоставленных государством гарантий по инвестициям в альтернативную энергетику.

Директор государственного предприятия "Гарантированный покупатель" **Константин Петриковец** заявил, что решение Окружного административного суда города Киева о приостановлении действия постановления НКРэКУ, которым установлен тариф ГП "Укрэнерго" поставило под угрозу развитие "зеленой" энергетики. Он подчеркнул, что надеется на отмену данного решения уже завтра в процессе рассмотрения апелляции по делу.

По словам и.о. главы Правления ОС "Всеукраинская ассоциация возобновляемой энергетики" **Елены Колтык**, ситуация является критической и вызывает обеспокоенность международных инвесторов.

"Сейчас отрасль возобновляемой энергетики - это 457 компаний, которые поверили в Украину, рискнули, вложили сюда средства и сейчас могут остаться ни с чем. Если завтра решение суда будет негативным, мы рискуем увидеть на рынке возобновляемой энергетики полное банкротство. Результат - испорченная репутация государства и весь инвестиционный климат в стране. Если сегодня кто-то думает, что это касается очень маленькой области - он ошибается. Эта проблема зацепит все отрасли, которые нуждаются в инвестициях", - убеждена Елена Колтык.

<https://www.unian.net/economics/energetics/10635609-zelenye-i-gp-garantirovannyi-pokupatel-prizyvayut-sud-razblokirovat-vyplaty-vie.html>

«ДЕНЬ», 22.07.2019

Промисловці домовляються про зниження ціни

Алла Дубровик-Рохова

Ціна для промисловців зросла на 25% і це — не фінал, кажуть експерти. Федерації роботодавців України (ФРУ) на основі опитування своїх підприємств-членів із різних галузей... та здійснила аналіз функціонування нової моделі ринку електроенергії за останні два тижні, представила його та озвучила свої рекомендації та пропозиції щодо виправлення ситуації.

У робочій нараді, під час якої були оприлюднені результати дослідження експертів Федерації, взяли участь близько 70 великих промислових підприємств — споживачів електричної енергії, представник Президента в уряді **Андрій Герус**, генеральний директор Директорату енергетичних ринків Міністерства енергетики та вугільної промисловості України **Ольга Буславець**, представники Національної комісії, що здійснює регулювання в сферах енергетики та комунальних послуг,

Антимонопольний комітет України, генеруючих компаній, постачальників.

Голова Ради ФРУ **Дмитро Олійник** зазначив — роботодавці «за» ринок електроенергії, але не за такий ринок, перші результати роботи якого продемонструвало наше дослідження за два тижні липня.

«Збільшення ціни спричинило глобальні ризики для роботи української промисловості, оскільки високі ціни на електроенергію не дають змоги забезпечити конкурентоспроможність вітчизняної продукції... Така ситуація є особливо критичною для підприємств, у собівартості продукції яких електроенергія становить понад 30%», — сказав Олійник.

Генеральний директор ФРУ **Руслан Іллічов** оприлюднив інші ключові результати дослідження експертів Федерації, зокрема:

- ціни на новому українському ринку електроенергії в середньому більші на 35% аніж у Словаччині;
- ціни сегменту ринок доби наперед наближені до встановлених обмежень, це свідчить про запровадження умовного ринку та фактичне регулювання цін НКРЕКП;
- більшість потужностей теплової генерації реалізовується в сегменті двосторонніх договорів, що створює дефіцит пропозицій у сегменті балансуючого ринку.

Промислові споживачі, що виступали на зустрічі, впевнені, що фактична вартість електроенергії буде ще вищою...

Представник Президента в уряді Андрій Герус сказав: «Те, що ми обговорюємо, це не проблема енергетики, це — проблема економіки. Газ у нас уже дорогий, тепер і ціна на електроенергію буде високою. І в нас вже пішла тенденція до імпорту. І в підсумку ми прийдемо до того, що ті переваги, які в нас були — трудовий потенціал та енергоресурси — ми втратимо».

Для виправлення ситуації, що склалася на ринку електроенергії України Федерація Роботодавців виступила з такими пропозиціями:

1. Відкрити сегмент двосторонніх договорів для НАЕК «Енергоатом», тобто збільшити обсяги реалізації електроенергії у відкритий ринок з 10% до 35%. Також знизити прайс-кеп із 2050 до 1500 грн/МВт год або альтернативним обмеженням може стати пікова ціна EPEX Spot.

2. Покласти спеціальні обов'язки на 50% обсягів теплової генерації та покрити дефіцит на ринку промислових споживачів за рахунок атомної генерації. Визначити регульовану ціну до кінця 2019 р. для ТЕС й ТЕЦ у розмірі 900 грн/МВт год. Вказаний механізм призведе до подорожчання ціни для побутових споживачів на 10-12%.

3. Зменшити тариф оператора системи передачі на 30-40 грн/МВт год. Подальший потенціал зниження тарифу для Укренерго існує тільки завдяки перегляду частки ВДЕ у загальному відпуску енергії (оскільки за нової моделі 226 грн/МВт год з тарифу компенсується для ВДЕ, 55 грн/МВт год йде на компенсацію технологічних втрат, інші витрати). Власне, в Укренерго залишається в розпорядженні 68 МВт год). Також необхідно переглянути баланс електричної енергії на друге півріччя 2019 р. у частині оптимізації регулювання ОЕС шляхом зниження частки ВДЕ, особливо це стосується СЕС.

4. Проаналізувати сценарії збільшення атомної генерації.

5. Для промислових підприємств, у собівартості яких електрична енергія становить від 25%, встановити спеціальні ціни, які не перевищують середньозважену ціну попередніх шести місяців.

6. Розробити та впровадити стандартний біржовий інструмент – форвардні

контракти, що зробить ринок більш ліквідним й опосередковано сприятиме зниженню цін.

7. Залишити дивіденди в розпорядженні державних підприємств з метою реалізації інвестиційних програм, що знизить навантаження на тариф та дасть змогу їм оптимізувати капітальні витрати за рахунок власних коштів.

8. Вдосконалити вторинне законодавство щодо проведення зелених аукціонів, в частині обмеження цін, що не перевищують європейські.

9. Провести аудит та вдосконалити функції гарантованого покупця та постачальника універсальних послуг, відповідно до рекомендацій USAID та Енергетичного співтовариства.

До 1 вересня електроенергія для промислових споживачів в Україні повинна подешевшати. Для цього модель функціонування ринку електроенергії буде вдосконалена, пообіцяв А. Герус.

<https://day.kyiv.ua/uk/article/ekonomika/promyslovci-domovlyayutsya-pro-znyzhennya-ciny>

УНИАН, 19.07.2019

Как новый рынок электроэнергии подкосил промышленность

Игорь Орел

В Украине уже третью неделю работает новый рынок электроэнергии. Если с технической стороны пессимистические сценарии не оправдались, то резкий скачек стоимости электричества для промышленных потребителей оказался настоящим шоком, ведь в правительстве утверждали, что рост составит около 6-8%, а на деле оказалось – 20-30%, что поставило украинские заводы на грань выживания. Что пошло не так, и как выправить ситуацию?

Первые результаты работы рынка нельзя однозначно назвать провальными или успешными. Многие пессимистическое ожидание не оправдались, а вылезшие на поверхность ошибки и просчёты поддаются исправлению.

К положительным моментам можно отнести профессионализм украинских энергетиков, которые смогли обеспечить стабильную работу энергосистемы, несмотря на апокалиптические прогнозы пессимистов.

Также к плюсам можно отнести открытие импорта электроэнергии в Украину, что в будущем, при наращивании объемов позволит навязать конкуренцию украинским производителям.

По данным «Укрэнерго», с первого дня работы нового рынка стал возможным импорт электроэнергии в так называемый Бурштынский энергоостров, который отделен от энергосистемы Украины и интегрирован в европейский рынок, из Словакии. А с 15 июля в «остров» начались импортные поставки из Венгрии.

По состоянию на 17 июля в «остров Бурштынской ТЭС» импортировано почти 97 млн кВт-ч электроэнергии, из них - 92,675 млн кВт-ч из Словакии и 4,24 млн кВт-ч из Венгрии.

Кроме того, с 10 июля начался импорт электроэнергии из Беларуси, который на 17 июля суммарно составил 6,8 млн кВт-ч.

При этом... на рынке образовались перекосы ввиду того, что реформа была запущена в «безопасном» режиме, а именно – цена для населения осталась полностью регулируемой и была заморожена на прежнем уровне, а стоимость

электроэнергии для промышленности была ограничена верхней границей - 2048 грн за МВт-ч в дневное время и 959 грн за МВт-ч в ночное.

Ошибка вылилась в рост цен на электроэнергию для крупных промышленных предприятий почти на треть.

Представители крупных промышленных предприятий Украины в один голос поддержали переход энергорынка на рыночные механизмы, однако, подчеркнули, что резкий рост цен дискредитирует саму идею реформы.

После запуска рынка электроэнергии свет для промышленности подорожал на треть.

Стоит отметить, что перед запуском рынка в правительстве утверждали, что цены на электрическую энергию для промышленности вырастут лишь на 6-8%.

Как же так получилось, что стоимость электроэнергии для промышленных потребителей прыгнула выше прогнозируемого уровня?

«Первое и существенное влияние на цены на розничном рынке оказало изменение тарифа оператора систем передачи «Укрэнерго» (ОСП). Формирование этого тарифа непосредственно зависит от формулы ПСО – механизма возложения спецобязательств, который принят правительством. Такое изменение тарифа непосредственно повлияло на потребителей, которые присоединены к сетям «Укрэнерго» (на крупные заводы, которых около двух сотен - УНИАН)», - сообщила член НКРЭКУ Елена Антонова. По ее словам, регулятор осознает проблему, и уже с 1 августа тариф будет немного снижен.

В то же время исполняющий обязанности главы «Укрэнерго» Всеволод Ковальчук утверждает, что увеличение тарифа компании не привело к увеличению прибыли компании, а наоборот.

... президент «Энергоатома» Юрий Недашковский напомнил, что на компанию правительством были возложены обязательства продавать 75% «Гарантированному покупателю» для нужд населения, а 15% - на покрытие технологических потерь операторами системы распределения и оператору системы передачи также по заниженным ценам, что практически не дает компании возможности выходить на открытый рынок.

По словам Ю.Недашковского, если бы компания получила возможность продавать больше своей электроэнергии на открытом рынке, то цена для промышленности могла бы снизиться, как минимум, на тридцать процентов.

Сейчас есть все основания полагать, что новое руководство страны сможет в кратчайшие строки отреагировать на проблемы, которые возникли и которые еще будут возникать, чтобы в итоге страна получила работающий как часы электроэнергетический рынок, ничем не отличающийся от европейского.

Приведены отдельные выдержки и комментарии. С полным текстом статьи можно ознакомиться по ссылке: <https://www.unian.net/economics/energetics/10623777-kak-novyy-rynok-elektroenergii-podkosil-promyshlennost.html>

Інформація на цю тему – UkrPress.Info,19.07.2019 «Як працює ринок електроенергії в нових умовах — дослідження експертів».

<http://www.ukrpress.info/2019/07/19/yak-pratsyue-rinok-elektroenergiyi-v-novih-umovah/>

Главком, 24.07.2019 «Перші проколи енергореформи. На ринок вийшли спекулянти», Наталка Прудка. <https://glavcom.ua/publications/pershi-prokoli-energoreformi-na-rinok-viyshli-spekulyanti-612754.html>

УНІАН, 21.07.2019

Герус не виключає оновлення Нацкомісії з тарифів

Представник президента у Кабінеті міністрів **Андрій Герус** не виключає оновлення з наступного року Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг. Про це він сказав у виборчому штабі партії "Слуга народу".

"До 1 січня має бути змінений закон про НКРЕКП, щоб привести його в конституційний статус, і відповідно до цієї зміни закону, думаю, що буде певним чином оновлений цей орган. На сьогоднішній день там є дві вакантні позиції. Як мінімум, вони будуть заповнені. Можливо, будуть ще якісь зміни", - заявив Герус.

Він наголосив, що цей орган повинен бути авторитетним, незалежним та об'єктивним.

Як повідомляв УНІАН, представник президента в Кабінеті міністрів **Андрій Герус** заявив, що до Конституції України необхідно внести зміни для можливості створення незалежних регуляторів ринків, а також деяких антикорупційних органів.

<https://www.unian.ua/economics/energetics/10625325-gerus-ne-viklyuchaye-onovlennya-nackomisiji-z-tarifiv.html>

УНН, 24.07.2019

После введения рынка электроэнергии все производители подняли цены

После введения рынка электроэнергии все производители подняли цены для промышленности. Об этом заявил представитель Президента в правительстве **Андрей Герус** во время заседания правительства.

"Все без исключения производители начали продавать электроэнергию дороже, а также больше стало „зеленых“ производителей — для них нужно больше денег. Это также влияет на тариф для конечного потребителя", — отметил Герус.

По его словам, сейчас Офис Президента планирует провести консультации с правительством и НКРЭКУ о том, как нивелировать рост цен на электроэнергию для промышленности после введения рынка электроэнергии.

Напомним, представитель президента **Андрей Герус** предоставляет недостоверную информацию относительно цен на электроэнергию на новом рынке. Тариф ТЭС в июле ниже на 12%, чем в первом полугодии текущего года. Об этом написал член наблюдательного совета Института энергетических стратегий **Юрий Корольчук** на своей странице в Facebook.

<https://www.unn.com.ua/ru/news/1815227-pislya-vvedennya-rinku-elektroenergiyi-vsi-virobniki-pidnyali-tsini-gerus>

Інформація на цю тему – Цензор.НЕТ, 24.07.2019 «Работаем над тем, чтобы с сентября цена на электроэнергию для промышленности была снижена, - Герус».

news.finance.ua, 24.07.2019

В Україні перевіряють ціни на електрику для промисловості після повідомлень про зростання

Кабінет міністрів України доручив перевірити ціни на електроенергію для промислових споживачів після запровадження нового ринку електроенергії. Раніше

низка компаній скаржились на подорожчання електрики.

Відповідне доручення дав прем'єр-міністр України **Володимир Гройсман** під час засідання уряду 24 липня.

«У мене інформації такої (про підвищення тарифів на електроенергію для промисловості — ред.) немає. Усе те, що я бачив, говорить про зниження ціни. Ми інформацію перевіримо. Оскільки усі рішення уряду ухвалені для того, щоб ціна лишилася незмінною, ми розберемося. Для населення електроенергія взагалі має ні на копійку не подорожчати», — повідомив Гройсман.

Зазначимо, що після запровадження нового ринку електроенергії 1 липня 2019 року, ціна електрики для промисловості залежить від ринкових факторів. Вона формується на біржових майданчиках, на яких її купують постачальники електроенергії.

<https://news.finance.ua/ua/news/-/453254/v-ukrayini-pereviryat-tsiny-na-elektryku-dlya-promyslovosti-pislya-povidomlen-pro-zrostannya>

Додаткова інформація на цю тему – ExPro, Енергореформа, Укрінформ, 24.07.2019 «Кабмін пропонує зобов'язати «Енергоатом» постачати дешеву електроенергію для ТКЕ і водоканалів». «Останній круглий стіл, який проводив комітет з питань палива та енергетики – наша позиція була, що ТКЕ, водоканали і підприємства водовідведення передати до юрисдикції «Енергоатома», там де є ціна, яка може бути забезпечена нижче і таким чином не вплинути на тарифи для населення на водопостачання», - сказав віце-прем'єр-міністр, міністр регіонального розвитку, будівництва та ЖКГ **Геннадій Зубко**, додавши, що в парламентському комітеті з питань ПЕК на сьогодні на розгляді перебувають ряд законопроектів (№9024, 10228, 10227), в яких передбачена згадана ініціатива уряду.

<https://expro.com.ua/novini/kabmn-proponu-zobov'yazati-energoatom-postachati-deshevu-elektroenergyu-dlya-tke--vodokanaliv>

♦ Синхронізація з Європейською енергетичною системою – енергетична безпека країни

ПрАТ «НЕК «Укренерго», 29.07.2019

Укренерго реорганізовано в акціонерне товариство

Укренерго зареєстровано як приватне акціонерне товариство (ПрАТ), 100% акцій якого належать державі. Наказ про перетворення ДП «НЕК «Укренерго» на акціонерне товариство Міністерство фінансів ухвалило 29 липня 2019 року. Також Мінфіном затверджено статут ПрАТ «НЕК «Укренерго», розмір статутного капіталу якого склав 37,2 млрд грн.

*«Ми разом з Міністерством фінансів зробили ще один великий крок до сертифікації Укренерго як незалежного європейського системного оператора. Цей шлях тривав більше двох років. Перетворення компанії на акціонерне товариство дозволить суттєво підвищити ефективність управління та свідчить про невідворотність виконання Україною міжнародних зобов'язань щодо інтеграції української енергосистеми у європейський енергетичний простір. Ми вдячні міністру фінансів **Оксані Маркаровій** за глибоке розуміння важливості цієї реформи та за підтримку розвитку нашої компанії в європейському напрямку»,* — заявив керівник Укренерго **Всеволод Ковальчук**.

Перетворення на акціонерне товариство дозволить Укренерго досягти наступних результатів:

- забезпечить можливість для Укренерго самостійно залучати кредитні та інвестиційні кошти;
- підвищить прозорість діяльності компанії (аудит та обов'язкове розкриття фінансової інформації);
- дозволяє Укренерго виконати зобов'язання перед ЄБРР, за кошти якого фінансується будівництво високовольтних ліній з Рівненської АЕС до ПС «Київська» та з Запорізької АЕС до ПС «Каховська»;
- підвищить ефективність управління діяльністю;
- дозволить виконати одну з основних умов для підтвердження незалежного статусу системного оператора (сертифікація). Ця умова визначена законом «Про ринок електричної енергії» та Директивою Третього енергопакету ЄС;
- забезпечить виконання державою умов щодо отримання чергового траншу макрофінансової допомоги з боку ЄС.

Наразі триває підготовка необхідних документів з метою подання до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. У серпні відбудеться фінальна стадія перетворення (корпоратизації) Укренерго – планується отримання свідоцтва про реєстрацію випуску акцій.

<https://ua.energy/media/pres-tsentr/pres-relizy/ukrenergo-reorganizovano-v-aktsionerne-tovarystvo/>

Інформація на цю тему – БизнесЦензор, Укрінформ, 29.07.2019 "Мінфин завершил корпоратизацию "Укрэнерго".

https://biz.censor.net.ua/news/3140194/minfin_zavershil_korporatizatsiyu_ukrenergo

БизнесЦензор, 26.07.2019

Ольга Кошарна: Як побудувати довіру до інвестицій в енергетичний сектор України

Ольга Кошарна

Для стратегії економічного розвитку України необхідно визначити, якими будуть основи Нової державної політики? Яким чином ми хочемо створювати нові робочі місця в Україні, нові галузі промисловості, здатні змінити обличчя України.

Як заохотити міжнародний капітал йти в Україну для розвитку нових технологій, для підвищення нашої конкурентоспроможності.

Нам необхідно розвивати **людський капітал - перший і найважливіший фундамент** майбутнього України. Наше **сільське господарство може бути ще однією основою** економічного розвитку.

Третьою основою, безсумнівно, є енергетичний сектор. Україна має 15 ядерних блоків і найпотужнішу атомну електростанцію в Європі, другу у світі за кількістю блоків – Запорізьку АЕС.

Вся встановлена потужність в Україні може бути оцінена приблизно в 55 тис. МВт. Для порівняння, Польща має 38-40 тис. МВт – в тому числі майже 87% на основі вугілля.

Україна також має одні з найбільших у Європі сховища газу і власний видобуток газу, найбільший в Центральній Європі.

Це дуже великий потенціал для створення майбутніх галузей електромобільності, інноваційних галузей завтрашнього дня, для наближення України до членства в Європейському співтоваристві.

Україна може бути центром енергетики та інновацій для Центральної Європи.

Але сьогоднішній макроекономічний стан України не виглядає оптимістичним. Трудова еміграція, втрата фахівців з ринку праці послаблює потенціал розвитку.

Тому так важливо створити стратегію і програму для повернення молодих українців з еміграції та побудови бізнесу. Головне питання: яким буде це повернення?

З цієї мрії та роздумів зродилася ідея Енергетичного мосту Україна – Європейський Союз як засобу фінансових ресурсів для західних інвестицій в атомну енергетику.

...за багатьма оцінками, в Польщі працює близько 1,2-1,5 млн громадян України, а ринок праці все ще має велику поглинальну здатність.

Тому варто проаналізувати, які критичні фактори важливі для залучення іноземного інвестора в Україну.

Іноземні інвестиції - справа довіри до країни, так званий рівень ризику країни, який часто є основою для страхування інвестицій та оцінки вартості капіталу для здійснення інвестицій.

Давайте чесно відповімо на питання: чому не вдалося знайти інвестора для електророзподільних компаній або для приватизації Центренерго у лютому 2019 р.?

У нас є приклади успішних інвестиційних проектів у менших масштабах у сфері відновлюваної енергетики, але проекти з приватизації провалилися.

До цього процесу приватизації енергетичного сектору були залучені міжнародні консультанти, Україна прийняла правові рішення Європейського Союзу, але жоден з європейських енергетичних концернів навіть не зацікавився проектами.

Це важливий урок для нової влади. Тому що цей досвід і висновки будуть важливі не тільки для нового міністра енергетики, а й для регулятора ринку, депутатів українського парламенту і адміністрації (офісу) президента...

Питання, яке ставиться багатьма експертами: чи Україні потрібні іноземні інвестори? Яким є рівень інвестиційного ризику в Україні і яка вартість капіталу в енергетичному секторі?

Оцінка Центренерго пройшла без особливого резонансу, а дарма. Приватизаційний консультант – відома міжнародна компанія Ernst & Young. Оцінка 78,289 відсотків акцій "Центренерго" - це 5 млрд. 984,992 млн. грн., тобто вся компанія була оцінена в близько 265 млн євро.

Виходячи з того, що Центренерго забезпечує 7600 МВт, це дає ціну 1 МВт на рівні 34 тис. євро. Аналогічний показник у Центральній Європі складає у середньому від 1,1 до 1,5 млн євро.

Повторюся, близько 14% встановленої потужності в Україні оцінюється компанією E&Y лише у 265 млн євро!

І незважаючи на таку низьку ціну, жоден з європейських концернів навіть не зацікавився Центренерго.

Тут виникає додаткове питання до регулятора: якою є модель вартості енергетики України і підстави для розрахунку тарифів, якщо вартість такого стратегічного активу була оцінена на такому низькому рівні, і нею не були зацікавлені міжнародні інвестори?

Якою є економіка українського енергетичного ринку, які реальні витрати і вартість стратегічних активів? Та чому енергетичний регулятор протягом такого тривалого періоду не розробив зразкову модель оцінки ефективності та рекомендованої вартості капіталу?

Інше питання: що необхідно зробити, аби залучити такого інвестора, як, наприклад, EDF, Vatenfall, Equinor (колишній Stadoil) або Innogy (колишній RWE)?

Безумовно, це питання побудови довіри та довговічності регуляторної системи та енергетичної політики.

Багато міжнародних компаній спостерігають за проектом "Енергетичний міст" як за своєрідним показником стійкості України в умовах політичних змін. Зокрема, консорціум, що складається з EDF Trading (87% належить уряду Франції), Westinghouse (США) і Polenergia (Польща), у 2017 році вже витратив значні кошти на підготовку ТЕО.

Рішення українського уряду в 2015 році, рішення президента України та перша презентація проекту від України в Європарламенті у 2018 році створили важливий рівень довіри до проекту.

9 липня 2019 року в Міністерстві енергетики було відкрито конверти з комерційними пропозиціями для реалізації проекту "Енергетичний міст Україна - Європейський Союз".

Тим часом представники НЕК "Укренерго" публічно і в кулуарах, на сайті держкомпанії та у зарубіжних виступах піддають сумніву доцільність проекту мосту.

Цікаво, що представники НЕК "Укренерго" беруть участь у розробці проекту з 2017 року. Але лише сьогодні вони запропонували замість відновлення магістральної лінії встановити так звані "вставки постійного струму" та імпортувати, а не експортувати електроенергію з Центральної Європи...

На сигнал "вставка" дуже позитивно реагують лобісти "Росатому" та "Інтер Рао", шукаючи можливості продавати енергію з Островецької АЕС і блокувати повну синхронізацію України з Європейським Союзом.

Ця інвестиція віддавить Україну від повної синхронізації, так само як LitPol віддав процес повної синхронізації країн Балтії.

У червні 2019 року LitPol як спільний суб'єкт завершив свою діяльність. Для фахівців "Укренерго", а також органів безпеки України необхідно проаналізувати вплив вставки на процеси повної синхронізації країн Балтії.

Політична ціна цього кроку буде дуже серйозною для енергобезпеки країни.

Першою постраждає політична позиція України в Європейському Союзі. Найбільшим антагоністом Островецької АЕС є Литва та Польща.

Цікаво, якою буде політична реакція країн Балтії на інформацію про концепцію вставки в Україні та експорт енергії з Островецької АЕС через Україну до Західної Європи - оскільки про таку концепцію відкрито говориться не тільки в коридорах Укренерго.

Україна потребує послів для своєї справи, а Литва та Польща, здається, є важливими союзниками.

Легко передбачити, якою може бути реакція Комісара з питань енергетики з Литви на співпрацю з Україною, яка відкриває "задні двері" для проекту Росатому.

Тому ця проблема виходить далеко за рамки компетенції "Укренерго" і настав час, щоб хтось нагадав, що міжнародна політика та дипломатія України - це роль глави держави, а не тимчасово виконуючого обов'язки директора "Укренерго".

Тим не менш, в Європі такі аналізи проводяться, оскільки Україна намагається влітку отримати газ для завантаження газових сховищ саме з ЄС, а не з Росії. Це дуже розумна стратегія, важлива для безпеки та довіри до України.

Чи французький EDF - один з найбільших європейських гравців також у сфері газу - до якого звісно теж надійшли неочікувані заяви представників урядового Укренерго, проявить довіру і вирішить постачати газ із затримкою платежу?

EDF вже ризикнув, ставши у витоків проекту "Енергетичний міст Україна - Європейський Союз".

Для іноземних інвесторів чітким сигналом є повна синхронізація енергосистеми України з її першим етапом - "Енергетичний міст Україна - Європейський Союз".

Конструкція вставки - це помилка LitPol і створення гібридної системи. В таку енергетичну систему не вдасться залучити іноземних інвесторів, крім інвесторів з Білорусі чи Росії.

Напевно, не про таку енергетичну трансформацію йдеться у новій політичній адміністрації країни.

Тому міжнародний бізнес та інвестиції - це, головним чином, питання довіри, європеїзації регуляторного середовища та європеїзації України. Це найважливіша валюта, над якою ми всі працювали протягом багатьох років.

https://biz.censor.net.ua/columns/3139615/yak_pobuduvati_dovru_do_nvestitsiy_v_energetichnyi_sektor_ukrani

ДП «НЕК «УКРЕНЕРГО», 23.07.2019

З початком нового ринку

Україна сумарно імпортувала 174 млн кВт·год електроенергії

З моменту старту нового ринку електроенергії імпортні поставки електроенергії в Україну становлять 174 млн кВт·год.

Зокрема, в «острів Бурштинської ТЕС» сумарно імпортовано 129,5 млн кВт·год електроенергії: 115,571 млн кВт·год – зі Словаччини, 13,868 млн кВт·год – з Угорщини. Також продовжуються імпортні поставки з Білорусі. Наразі сумарний обсяг складає 44,614 млн кВт·год.

Водночас сумарний експорт електроенергії з України на сьогодні становить 291,225 млн кВт·год. З них з «острова Бурштинської ТЕС в країни ЄС (Угорщину, Словаччину, Румунію) – 255,984 млн кВт·год, в Молдову – 35,241 млн кВт·год.

<https://ua.energy/osnovni-podiyi/z-pochatkom-novogo-rynku-ukrayina-sumarno-importovala-174-mln-kvt-god-elektroenergiyi/>

ДП «НЕК «УКРЕНЕРГО», 24.07.2019

В Укренерго пройшла друга серія семінарів в межах партнерства з ENTSO-E

В Укренерго тривають семінари в межах Програми співробітництва з ENTSO-E поза рамками членства (ENTSO-E Cooperation Beyond Membership Programme) на 2019-2021 роки.

23 та 24 липня експерти з питань ринку ENTSO-E **Рікардо Ренедо Вільямс** та **Крістоф Сессон** розповіли про принципи роботи європейського енергоринку, який є одним з найбільших у світі, та його регіональні особливості на прикладі різних країн, зокрема Румунії, Угорщини, Словаччини та Чехії. Зокрема про можливості, які відкрились перед європейськими країнами після об'єднання енергетичних ринків, формування ціни на різних сегментах європейського електроенергетичного ринку, вплив імпорту/експорту електроенергії на формування ціни тощо.

Обговорювались питання розвитку транскордонних зав'язків між енергосистемами країн Європи, їх вплив на обсяги та інтенсивність міжнародної торгівлі електроенергією, розвиток європейського балансуєчого ринку, також особливості роботи балансуєчого ринку в європейських країнах.

Також окремим питанням говорили про роботу платформи прозорості ENTSO-E — Transparency platform, на яку Укренерго, згідно з договором з ENTSO-E передає дані щодо сумарного навантаження на розрахунковий період, прогноз щодо сумарного навантаження на добу наперед та фізичні перетоки між торговими зонами.

Нагадаємо, що інтеграція української енергосистеми з європейською запланована на 2023 рік. Угоду про участь Укренерго в Програмі співробітництва з ENTSO-E поза рамками членства було підписано у лютому 2019 р. Мета програми — зміцнення співробітництва з операторами системи передачі (ОСП) через проведення спеціалізованих цільових навчань. Ключові компоненти партнерства Укренерго та ENTSO-E передбачають вивчення досвіду роботи та тенденцій розвитку європейського енергоринку, навчання персоналу.

Перший семінар в межах Програми для працівників Укренерго в травні 2019р. провели Генеральний секретар ENTSO-E **Лоран Шмітт** та Керуючий директора ENTSO-E зі стратегії та комунікацій **Сюзан Ніс**.

<https://ua.energy/media/pres-tsentr/pres-relizy/v-ukrenergo-projshla-druga-seriya-seminariv-v-mezhah-partnerstva-z-entso-e/>

♦ Газові проблеми і варіанти їх вирішення

Укрінформ, Апостроф, Экономические новости, 25.07.2019

Михайло Гончар: Якщо спокуса відновлення прямої співпраці з РФ візьме гору – взимку на нас чекає катастрофа

*Фрагменти із інтерв'ю Михайла Гончара,
президента Центру глобалістики «Стратегія XXI»*

Лана Самохвалова

Актуальним залишається питання: у який спосіб Росія буде намагатися робити «римейки», щоб поновити вплив. Саме про це йшлося на експертній дискусії в рамках проекту «Російський лобізм в Україні в контексті виборів 2019 року: джерела живлення, канали проникнення, механізми запобігання».

- Власне, все нове часто – добре забуте старе. У нас чомусь забули схему «Росукренерго», яка отримала «благословення» в Ялті на саміті президентів Кучми і Путіна наприкінці липня 2004 року.

Це було рівно 15 років тому. Так звані нові політичні обличчя, які зараз масово з'являються у владі в Україні, не мають жодної інституційної пам'яті і навряд чи мають розуміння того, що собою представляла схема «Росукренерго». Але в оновленому політикумі присутні й ті, хто безпосередньо був причетний до появи цієї схеми 15 років тому. **Ю.Бойко** як був тоді, так є й зараз. Так само й **В.Медведчук**. В іншому амплуа, але вони політично реінкарнувались. Три візити тандему Медведчук-Бойко до Росії вказують на те, що конструюється певна схема. Можливо, вона перебуває вже на завершальному етапі. Підтвердженням цього служать слова **Олексія Міллера** про те, що «Газпром» готовий і хоче повернутися на український ринок. І це для нього важливіше за транзит. Також висловлювання керівництва «Опоблоку» про необхідність залучення дешевого російського газу на український ринок підтверджують те, що схема вже опрацьована.

- Я час від часу дивлюся фінансовані Росією українські канали. Там були нескінченні ефіри Медведчука з Бойком у присутності Медведєва – й ті самі рефрени. Та в Україні реверс віртуальний, та ваша бідна країна переплачує, та ми готові вашій бідній країні «допомогти»!

- Доходи Газпрому за підсумками I півріччя впали на 40%. Йому бракує доходів з українського ринку. Ще одним маркером, що «Газпром» хоче повернутися, є те, що він відновив закупівлю туркменського газу з 1 липня, а нагадаю, що схема РУЕ базувалася в основному на туркменському газі. Так от, відновлення закупок туркменського газу є підтвердженням того, що схема готова до запуску. Незграбні висловлювання окремих членів президентської команди, яка хоча і шляхом тролінгу, але дає знати тандему Медведчук-Бойко, що, мовляв, якщо ви візьмете дешевий газ у Росії, то чому б і ні – приходьте на український ринок, вона лише розпалює їхні апетити.

Не може бути ніякого прямого імпорту газу з Росії чи передача його від «Газпрому» доти, доки продовжується агресія Росії проти України! І в цьому контексті проглядається спроба реанімувати схему РУЕ, базовану на туркменському газі...

Так чи інакше, головним провайдером цієї схеми буде саме «Газпром», як було й у випадку з РУЕ зразка 2004 року.

На європейському ринку немає якогось окремого «ЄвроГазпрому». Себто «Нафтогаз України» має справу з кількома десятками європейських компаній і трейдерів, які продають йому газ. Україна працює в конкурентному середовищі. І в цьому контексті стратегічно важливого значення набувають дві речі. Перша – запастись газом в ПСГ і витримати шантаж «Газпрому» та високо ймовірну зимову газову атаку. «Нафтогаз» тримає удар «Газпрому» вже п'ятий рік поспіль.

І друге: новій владі – утриматися від спокуси перейти після формування уряду до заміни керівників ключових державних підприємств енергетичного сектору. Мається на увазі керівництво «Нафтогазу», «Енергоатому», «Укренерго». Бо якщо спокуса візьме гору, то по суті – тоді взимку нас чекатиме катастрофа, тому що ці держпідприємства перейдуть в хаотизований стан кадрових переміщень, що власне й потрібно російській стороні з тим, щоб нав'язати свої підходи, свої бачення з «порятунку» України...

Що стосується «Нафтогазу», то ми зараз бачимо, по-суті, що «Газпром»... З одного боку створює собі проксі-агента в Україні подібно до ЛДНР, як оператора агресії на Донбасі. Себто, тандем Медвечука-Бойка відіграє роль потенційного українського контрагента для газових домовленостей. Усе виглядає, як приватна ініціатива з українського боку.

Інший трек – офіційний: відбувається тристоронній формат за участі Європейської комісії. Не виключено виникнення двостороннього формату через примус до нього. Кремль буде посилати меседж: якщо ви в уряді України, «Нафтогазі» не хочете з нами домовлятися напряму з «Газпромом», то тоді він буде домовлятися з тими, хто є «договороздатний», тобто – з приватною компанією, яка готова з нами працювати. А європейцям будуть говорити, що, бачите, – українська сторона не договороздатна. І у нової владної команди буде велика спокуса піддатися на такий підхід, бо, мовляв, в іншому випадку – нас обійдуть. Та ще й Європа буде тиснути, тому що для європейців багато в чому байдуже, яким чином Україна й Росія врегулюють свої газові відносини.

Тому я припускаю, що у нас критичні події можуть відбутися десь у вересні-жовтні...

На наш погляд, мова йде про те, що Росії потрібно дедалі більше операцій, пов'язаних з фінансуванням просування своїх інтересів за межами Росії, в тому числі й в Україні, Європі.

Росія значною мірою буде використовувати саме готівкові кошти для підтримки тих чи інших груп впливу, агентів впливу, різних неурядових організацій, яким потрібне таке фінансування. І от у цьому контексті збільшена частка валютних коштів і слугує, в тому числі, вирішенню цього завдання.

І ще один момент, теж важливий, – це те, що маючи об'єктивно серйозні фінансові, економічні труднощі, Росія має дедалі менше можливостей надавати фінансову допомогу безпосередньо й дедалі більше вона починає практикувати це у вигляді ресурсної допомоги. Тобто зараз даються не гроші для реалізації того чи іншого проекту, а надається певний матеріальний ресурс, наприклад, – нафта чи газ, чи СПГ, чи нафтопродукти.

- Нафтопродукти, які купуємо з РФ, зараз продаються виключно умовним медведчукам?

- Якраз прийнята у квітні цього року постанова уряду Росії про обмеження постачань нафти, нафтопродуктів, вугілля до України через процедуру ліцензування, вона і має на меті надати ліцензії тільки лояльним фірмам, тільки тим фірмам, які будуть частину отриманої виручки витратити на досягнення тих чи інших цілей і вирішення завдань, які будуть ставитися з боку Кремля.

- *Які головні уроки має винести влада з минулого?*

- Вони мають усвідомити, що ніякої доброї волі з боку Росії немає і бути не може, Росія діятиме силовим чином, з одного боку, а з іншого боку – діятиме підступним чином, видаючи себе за миротворця. І в цьому контексті навівань потрібно повернутися до розгляду законопроекту про лобістську діяльність, нам потрібен реєстр лобістів, як це робиться у Сполучених Штатах, тому що ми бачимо – існує неврегульованість: цю сферу намагалися колись врегулювати, але закінчилося нічим, – тому це дає широке поле для зловживань.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2747215-mihajlo-goncar-prezident-centru-globalistiki-strategia-xxi.html>

Українські Новини, 29.07.2019

РНБО має намір запропонувати Президенту ввести посаду уповноваженого з міжнародних питань енергобезпеки

Рада національної безпеки і оборони (РНБО) має намір запропонувати Президенту **Володимиру Зеленському** ввести посаду уповноваженого з міжнародних питань енергетичної безпеки, про це повідомило джерело, знайоме з результатом засідання РНБО.

"РНБО має намір запропонувати Президенту ввести посаду уповноваженого з міжнародних питань енергетичної безпеки", - сказав він.

Раніше така посада існувала в Секретаріаті Президента в 2008-2010 роках, при Президентові **Вікторі Ющенку** її обіймав **Богдан Соколовський**.

Як повідомлялося раніше, Росія готова до проведення наступного раунду тристоронніх переговорів з Європейським союзом і Україною щодо транзиту російського газу в середині вересня.

"Нафтогаз" готовий скоротити позовні вимоги до "Газпрому" з 12 млрд доларів до 2 млрд доларів у разі укладання довгострокового контракту з транзиту газу через територію України.

<https://ukranews.com/ua/news/645103-zelenskyj-mozhe-stvority-posadu-upovnovazhenogo-z-energobezpeky>

«ДЕНЬ», 31.07.2019

Конкурент «морським потокам»

Олексій Савицький

Російський «Газпром» нині різко збільшив прокачку палива нашою ГТС. Бо свій морський газопровід «Північний потік» знову ремонтує. Трубопровід закрили до кінця липня. Тож Москва була змушена збільшити прокачку Україною. Добові обсяги транзиту нашою трубою зросли на чверть!

Хоча ще нещодавно росіяни запевняли, що наша труба їм не потрібна, і планували взагалі припинити транзит газу. А тепер різко наростили обсяги прокачки...

«Обсяг транзиту більший ніж 300 млн кубометрів на добу. Це рекордні, дуже великі обсяги», - каже т.в.о. президента «Укртрансгазу» **Сергій Олексієнко**.

Та наших газовиків це зовсім не обтяжило. Бо українська ГТС володіє резервними потужностями, які кратно перевищують усю пропускну спроможність «Північного потоку». При цьому ремонтувати її можна без зупинки транзиту! «Ми можемо і ремонтувати, і транзитувати водночас без зниження темпів транзиту! Жодна з морських систем цього не може досягти», - нагадує Сергій Олексієнко.

Для розуміння: якби такі темпи транзиту зберігалися цілий рік, то Україна б прокачала 110 млрд кубів газу! Це ще раз підтверджує: економічної доцільності в будівництві газопроводу «Північний потік-2» немає.

І нині Київ отримав можливість знову продемонструвати: наша труба надійніша й функціональніша за будь-які морські потоки. Адже зупинка «Північного потоку», по якому ЄС отримує з Росії 170 млн кубометрів газу на добу, збіглася з тристоронніми переговорами щодо долі української ГТС.

«Підводні газопроводи можуть виходити з ладу, вони можуть вимагати ремонту. Тому, говорячи про нашу ГТС, вона є потрібною й необхідною для балансування європейського ринку газу в майбутньому. Крім того, ми маємо важливі підземні сховища газу. Європейські споживачі могли б закачувати в них газ улітку для використання взимку. Тож Україна важлива для ЄС не лише для транзиту, а й для зберігання газу для потреб європейських споживачів. Це додає ринку ЄС безпеки та гнучкості», - переконує голова правління НАК «Нафтогаз України» **Андрій Коболєв**.

Вітчизняні газовики сподіваються, що європейські партнери ще раз пересвідчяться в перевагах українського маршруту. І допоможуть зберегти транзит ним і з наступного року. Нагадаю, «Газпром» не поспішає укладати новий контракт із «Нафтогазом» і погрожує взагалі припинити прокачку. Фахівці наголошують: такий сценарій ударить не лише по Україні, а й по Європі. Адже «Газпром» отримає монополію з постачання газу до ЄС.

«Газпром» зможе використовувати монополію, щоб стягувати з європейських споживачів завищені ціни на газ, неринкові ціни на газ, як це було до 14-го року з Україною», - вважає Андрій Коболєв.

Про підступність росіян нагадує й президент Центру глобалістики «Стратегія ХХІ» **Михайло Гончар**. «Такі зловживання цілком імовірні. Створення штучних дефіцитів з тим, щоби підняти ціну на ринку. Такі трюки Росія, наприклад, робила в сфері нафтового транспорту», - каже фахівець.

Раніше чи пізніше, але «Газпром» обов'язково вдасться до нових зловживань, вважає Гончар: «Росіяни ж не просто так працюють над створенням монополій. Це стратегія «Газпрому» й багатьох інших російських компаній на зовнішніх ринках: спочатку добитися монополії, а потім диктувати свої умови, зокрема ціну. Для росіян газ – не просто товар, а «товар +». Туди додають геополітичні й воєнні контексти».

Тож експерти сподіваються, що ЄС посприяє Україні в укладанні нового транзитного контракту. І не на умовах Москви, а за ринковими, європейськими правилами. Це означатиме стабільні обсяги прокачки й справедливий тариф. Відтак Україна зможе зберегти стратегічний національний актив і мільярдні доходи від транзиту. А Європа уникне небажаної монополії «Газпрому» й завищення цін.

<https://m.day.kyiv.ua/uk/article/ekonomika/konkurent-morskym-potokam>

♦ Пріоритетні визначення проблем розвитку атомної енергетики

Новое время, 28.07.2019

Навязанный социализм. Что происходит в атомной энергетике Украины

Александр Пасховер

... Украина — ядерная держава. Ее атом необычайно мирный. За энергию урана здесь установлен самый низкий тариф в мире — менее 2 центов. Положение дел не сильно изменил запущенный в июле так называемый свободный рынок электроэнергии. Свободен он для всех, кроме АЭС. 90% произведенной энергии, а это почти половина всего энергорынка страны, Энергоатом обязан отпускать по цене вчетверо ниже, чем теплоэнергетики, которые жгут уголь, мазут или газ. «Мы же с вами в социальной стране живем», — скорее жалуется, чем хвастается **Владимир Пышный**, вице-президент НАЭК «Энергоатом».

Сегодня атомная энергетика Украины переживает самый драматичный эпизод в новейшей истории. Во-первых, практически все энергоблоки достигли предельного срока эксплуатации и теперь происходит их полная или частичная модернизация своими силами.

Во-вторых, и это уже со знаком плюс, впервые монополии российского ядерного топлива на 15 блоках четырех атомных станций нанесен маломальский удар. Атомщики переходят на ядерное топливо американской компании Westinghouse...

В переработке отходов ядерного топлива (ОЯТ) украинские АЭС все еще крепко завязаны на РФ... «Надо быть идиотом, чтобы отдавать отработанное топливо на сторону — это наш запас сырья на будущее», — негодует **Александр Депенчук**, и. о. заместителя главного инженера по ядерной и радиационной безопасности Запорожской атомной электростанции (ЗАЭС). Чтобы не быть идиотом, ЗАЭС вот уже 18 лет консервирует ОЯТ, упаковывая его в бетонные капсулы.

Из предстоящих сверхзадач на выживание — возведение энергомоста Украина — ЕС для экспорта электроэнергии на Запад. Нужно опередить Россию, которая рвется туда же, но через Беларусь.

Замерла большая стройка двух энергоблоков на Хмельницкой АЭС.

Безусловно, российский поставщик ЯТ — все еще самый крупный игрок на украинском рынке, но тренд сменился. Министр энергетики и угольной промышленности **Игорь Насалик**, выступая в парламенте нынешней зимой, пообещал, что к 2021 году доля покупаемого у Westinghouse топлива будет выше, чем у российского ТВЭЛа.

Поскольку реакторы российского образца ВВЭР-1000 и ВВЭР-440 еще с советских времен расставлены в самых разных странах Центральной и Восточной Европы, то украинский опыт не остается незамеченным и там, как и угроза российской монополии...

И хотя в американской корпорации работают далеко не ангелы, проколы случаются у всех и всегда. Медиадиректор ассоциации Украинский ядерный форум **Ольга Кошарная** знает тому множество подтверждений. «Качество не очень хорошее, — говорит она о ряде поставок ядерного топлива из РФ. — Отказов было

много. Все это скрывалось. Я работала в Госатомрегулировании, поэтому знаю».

По словам Кошарной, в период с 2000 по 2011 год российское топливо часто отбраковывалось из-за негерметичности, а также по причине изменений своей геометрии и т. д. «У Westinghouse ни одного подобного случая не было», — заключает она.

Кошарная напоминает, что в 2014 году в текст Европейской стратегии энергетической безопасности было внесено требование для реакторов неевропейского дизайна о необходимости второго поставщика.

«Конкуренция между двумя поставщиками — это всегда хорошо для цены, для технологической конкуренции, — поясняет она. — Чехи уже снова купили шесть сборок Westinghouse для опытно-промышленной эксплуатации».

В Старом Свете, да и в Новом тоже бум строительства атомных блоков пришелся на 1970-е — 1980-е. Так что теперь, 40 лет спустя, все они нуждаются в переоснащении.

Можно построить новые блоки. Но такую роскошь с трудом позволят себе даже сытые экономики. Стоимость строительства атомного блока уровня тех, что работают в Украине, — около \$7 млрд. А поскольку требования к безопасности постоянно растут, финальная смета может выйти далеко за пределы \$7 млрд.

Есть три очевидных решения этой проблемы. **Решение первое** и самое простое: ничего не делать и готовить отрасль к усыплению...

Решение № 2: строить новые АЭС. Частично оно реализуется. По всему миру сейчас возводится около 60 блоков. Почти все в Юго-Восточной Азии, на Среднем Востоке и совсем немного в Европе.

... решение третье, оно же единственно возможное: путь на модернизацию и обновление. Для сравнения: **стоимость строительства новых энергоблоков колеблется в пределах \$5 тыс. — \$7 тыс. за кВт. Работы по продлению срока действующей АЭС требуют вложений от \$80 до \$90 за тот же кВт.** Разница несопоставима, а результат неотличим.

Какой бы путь ни избрала планета, атомщики уже все за нас решили. В ближайшем будущем мировые объемы производств атомной энергетики резко возрастут...

Уран, который сберегается в топливной сборке, во время эксплуатации в ядерном реакторе сгорает всего на 3-4%. Остальные 96-97% сегодняшние технологии не позволяют использовать. Вот этот несгоревший заряд остается невостребованным. Кроме того, при сгорании топлива образуются радиоактивные химические элементы, пригодные для дальнейшей эксплуатации в самых разных сферах.

Вячеслав Болгарьев, руководитель центра подготовки ремонтного персонала ЗАЭС, говорит, что это, по сути, концентрированное полезное ископаемое. «Америций (извлекается из ОЯТ) — это вообще в сотни раз дороже урана 235, — продолжает он. — Батарейка из америция будет работать на фонарике 100 лет. Примерьте это к электронной промышленности, производству процессоров, IT-технологиям».

По сути единственный украинский ЦХОЯТ — это, как его называют в официальных документах, «отложенное решение», оно должно быть принято не позднее 2051 года. Все остальные украинские АЭС отправляют ОЯТ на переработку в РФ. Там и извлекается все полезное, что есть в отработанном ядерном топливе. За это Украина ежегодно платит России \$200 млн.

В Украине есть крупные залежи урана, мощные атомные реакторы,

хранилища ОЯТ, тяжелое и среднее машиностроение, их обслуживающие, специалисты самых широких профилей, рынок внутренний и близость внешнего денежного рынка. Есть все. Нет только гарантий.

Например, сейчас украинские АЭС поставлены в исключительные условия. По требованию законодателей электроэнергия, добытая на АЭС, не может стоить дороже 54,5 коп за 1 кВт/час. Тепловая генерация продает тот же кВт вчетверо дороже. Атомщики говорят, что если бы им разрешили поднять цену хотя бы до 90 коп, то этих средств хватило бы, например, на строительство двух новых блоков на Хмельницкой АЭС или на модернизацию отрасли, а может, и на то, и на другое. Что связано не только с экономической, но и с геополитической безопасностью страны.

«Если импортозамещение с узлами, с топливом получится, то у России исчезает последний инструмент давления», — оптимистично заключает Балакан.

<https://biz.nv.ua/markets/atomnaya-energetika-ukrainy-s-bolshim-trudom-osvobozhdaetsya-ot-rossiyskoy-zavisimosti-50034275.html>

Витяг із публікації ДП «НАЕК «Енергоатом», 31.07.2019

Робота українських АЕС – вигадані загрози та реальні надбання

...з 2020 року ані відпрацьоване паливо російського походження, ані американсько-шведського виробництва не покине території України, і буде вивозитися на Централізоване сховище відпрацьованого ядерного палива (ЦСВЯП), яке будується за американською технологією Holtec у зоні відчуження ЧАЕС. Зберігання відпрацьованого ядерного палива у сховищах сухого типу є поширеною світовою практикою. Це дасть змогу не лише заощаджувати щорічно майже 200 млн дол., що ми сплачуємо за вивезення відпрацьованого ядерного палива, але й зберегти для країни цінний енергетичний ресурс – уран, плутоній тощо, який буде використовуватися у майбутніх реакторах нового типу.

Прибуток Компанії. ...останні два роки, незважаючи на заморожені тарифи, які були в 4 рази нижче за тарифи для теплової генерації, Компанія демонструє стабільну прибутковість. Офіційна статистика, Звіт про управління Компанії свідчать: НАЕК «Енергоатом» у 2018 р. збільшив в порівнянні з 2017 р. чистий прибуток на 21,2%, або на 809,4 млн грн до 4,632 млрд грн. Так, загальний обсяг доходів «Енергоатому» в 2018 р. збільшився на 8,2%, або на 3,54 млрд грн до 46,696 млрд грн, а загальний обсяг витрат збільшився на 7%, або на 2,74 млрд грн до 42,06 млрд грн. При цьому валовий прибуток за підсумками 2018 р. становив 9,35 млрд грн, що перевищує показник 2017 р. на 2,71 млрд грн.

При цьому, наголосимо, щороку до бюджетів усіх рівнів НАЕК "Енергоатом" сплачує близько 8 млрд грн. Торік ця цифра склала 8,6 млрд грн.

Продовження ресурсу діючих енергоблоків. Нагадаємо, що в Україні 15 діючих атомних енергоблоків, для 10 з яких термін експлуатації вже продовжений, чому передували масштабні роботи із заміни та модернізації обладнання на цих енергоблоках. Рішення про можливість експлуатації кожного енергоблоку понад встановлений проектом термін приймається Держатомрегулювання України на основі результатів переоцінки його безпеки. Всі українські АЕС, які приймали міжнародні місії МАГАТЕ та ВАО АЕС, отримали високу оцінку рівня безпеки від фахівців, визнаних світовою атомною спільнотою. І особливу увагу міжнародні місії завжди приділяли оцінці безпеки блоків з продовженим терміном експлуатації.

Комплекс заходів, що виконується для продовження ліцензії на експлуатацію, перетворює АЕС, що будувалися у 70-80-х рр. минулого століття, на надсучасні енергетичні потужності..

Про паливо. Експлуатація в одній активній зоні палива різних постачальників - практика на АЕС у всьому світі. Вона покликана за рахунок конкуренції стимулювати розробників ядерного палива підвищувати надійність конструкції тепловиділяючої збірки (ТВЗ) і її елементів, відповідати сучасним вимогам безпеки. Крім того, це дозволяє не залежати від одного постачальника, тобто, диверсифікувати постачання палива. Так, Україна, в рамках виконання стратегічного завдання з диверсифікації (зняття монополії) з поставок ядерного палива, 2000 року уклала Міжурядову угоду з США. Був розроблений план ліцензування та впровадження палива альтернативного постачальника - компанії «Westinghouse». На сьогодні активна зона енергоблока №3 Южно-Української АЕС завантажена паливом компанії «Westinghouse» (ТВЗ-WR) і готується до переведення ТВЗ-WR у промислову експлуатацію. Станом на 20 травня 2019 року у складі активних зон шести енергоблоків експлуатуються 582 ТВЗ-WR:

Програма диверсифікації джерел постачання ядерного палива — найбільш амбітний та значущий проект для майбутнього не лише української атомної енергетики, але й для всіх країн із реакторами типу ВВЕР.

Висловлювання щодо загроз від експлуатації ядерного палива неросійського походження суперечать реаліям, базуються на недостовірній інформації та носять спекулятивний політичний характер. У той час, як процес ліцензування ядерного палива є публічним, а достовірна інформація регулярно публікується на сайті НАЕК «Енергоатом». Для зручності пошуку даємо [посилання](http://www.energoatom.kiev.ua/ua/press_centr-19/novini_kompanii-20/p/robova_ukrains_kih_aes_vigadani_zagrozi_ta_real_ni_nadbanna-45231).

Про зупинки енергоблоків. Жодної зупинки енергоблоків українських АЕС, пов'язаної із використанням палива Westinghouse, за весь час його експлуатації не відбувалося.

http://www.energoatom.kiev.ua/ua/press_centr-19/novini_kompanii-20/p/robova_ukrains_kih_aes_vigadani_zagrozi_ta_real_ni_nadbanna-45231

Урядовий портал, ЮУАЕС, Енергоатом, ЗАЕС, 22.07.2019

Вперше в Україні проведено ремонт паливної збірки із використанням стенду Westinghouse

За словами заступника головного інженера ЮУАЕС з ядерної та радіаційної безпеки **Олексія Арванінова**, усі заплановані заходи виконуються. «У 2018 році вперше в Україні було здійснено пошук та вилучення негерметичного тепловиділяючого елемента з паливної касети. На цей час паливна збірка знаходиться в басейні витримки та чекає на завантаження до активної зони реактора енергоблока №3 Южно-Української АЕС», - повідомив у доповіді про стан впровадження палива Westinghouse Олексій Арванінов.

Після ремонту збірка знову зможе експлуатуватися в активній зоні до закінчення встановленого терміну. Вперше таку роботу було виконано у 2018 році фахівцями ВП ЮУАЕС та ВП «Атомремонтсервіс», на балансі якого перебуває СІРП, під час ППР на енергоблоці №3.

Очільник компанії «Енергоатом» **Юрій Недашковський** наголосив: «Як бачимо, співробітництво ЮУАЕС з компанією «Westinghouse» у сфері диверсифікації

поставок палива дозволяє нам заощадити кошти та підвищити радіаційну безпеку».
http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/publish/article?art_id=245385652×tam=1563865435000

РАЕС, 23.07.2019

Павло Павлишин: інвестиційні проекти свідчать про розвиток підприємства

22 липня в рамках планової профільної наради проммайданчик Рівненської АЕС відвідала директор з інвестицій та перспективного розвитку НАЕК «Енергоатом» **Тетяна Амосова**.

Тема наради стосувалася стану об'єктів, що будуються...

Як зауважив **Павло Павлишин**, генеральний директор РАЕС, будівництво нових об'єктів свідчить про розвиток підприємства, а об'єкти соціального спрямування сприяють більш ефективній реабілітації персоналу.

Тетяна Амосова відзначила позитивні враження після відвідування об'єктів РАЕС, зокрема нового реабілітаційно-оздоровчого центру, який сприятиме кращому навчанню, відновленню фізичної форми та емоційного стану персоналу. Обладнання центру, його інтер'єрні рішення відповідають сучасним вимогам та є мотивуючим для відвідування фактором.

<https://www.rnpp.rv.ua/pavel-pavlyishin-investicziionnye-proektyi-svidetelstvuyut-o-razvitii-predpriyatiya.html>

Державна інспекція ядерного регулювання України, 23.07.2019

23 липня 2019 року відбулось засідання Ліцензійної комісії Держатомрегулювання

23 липня 2019 року відбулось засідання Ліцензійної комісії Державної інспекції ядерного регулювання України з розгляду питання щодо переоформлення ліцензії ДП «НАЕК «Енергоатом» ЕО № 000220 на право здійснення діяльності на етапі життєвого циклу «експлуатація ядерної установки енергоблока № 1 ВП «Хмельницька АЕС»».

Підставою для прийняття рішення щодо внесення змін до ліцензії на право здійснення діяльності «експлуатація ядерної установки» є позитивний висновок державної експертизи з ЯРБ, звіту з періодичної переоцінки безпеки, що розробляється у відповідності до Загальних вимог до продовження експлуатації енергоблоків АЕС у понадпроектний строк за результатами здійснення періодичної переоцінки безпеки.

Постановою Колегії Держатомрегулювання від 18 липня 2019 року № 5 «Про продовження експлуатації енергоблока № 1 Хмельницької АЕС у понадпроектний термін за результатами періодичної переоцінки безпеки» прийнято рішення схвалити висновок державної експертизи з ядерної та радіаційної безпеки звіту з періодичної переоцінки безпеки енергоблоку № 1 та визнати обґрунтованою можливість безпечної експлуатації енергоблоку в термін до наступної періодичної переоцінки безпеки енергоблока № 1 ВП «Хмельницька АЕС» – 13 грудня 2028 р.

У зв'язку з обґрунтуванням безпеки довгострокової експлуатації ядерної установки – енергоблоку № 1 ХАЕС та після обговорення члени Ліцензійної комісії Держатомрегулювання проголосували за переоформлення ліцензії ЕО № 000220 від 05 жовтня 2004 року на право здійснення діяльності на етапі життєвого циклу «експлуатація ядерної установки енергоблока № 1 ВП «Хмельницька АЕС»».

<http://www.snrc.gov.ua/nuclear/uk/publish/article/429919;jsessionid=1DB4570554AB83F38123F98E7C103568.app1>

УНН, Державна інспекція ядерного регулювання України, 24.07.2019

**Уряд погодив підписання угоди з ЄБРР
про фінансування будівництва сховища для ядерного палива**

Уряд погодив підписання Угоди з Європейським банком реконструкції і розвитку (ЄБРР) про фінансування будівництва сховища для відпрацьованого ядерного палива на Чорнобильській АЕС. Відповідне рішення ухвалив уряд під час засідання.

Як повідомили у прес-службі, цим рішенням уряд уповноважив голову Державної інспекції ядерного регулювання **Григорія Плачкова** підписати Угоду між Європейським банком реконструкції та розвитку (як Розпорядником коштів Гранту з Рахунка ядерної безпеки), Кабінетом міністрів України та Державною інспекцією ядерного регулювання України (як Одержувачем) про внесення змін № 2 до Угоди про грант (Проект ядерної безпеки Чорнобильської АЕС) між Європейським банком реконструкції та розвитку (як Розпорядником коштів Гранту з Рахунку ядерної безпеки), Кабінетом міністрів України та Державним комітетом ядерного регулювання України (як Одержувачем) від 8 липня 2009 р. (грант № 007).

Вказано, що підписання угоди збільшить обсяг фінансування ЄБРР робіт з провадження ліцензійного процесу стосовно введення в експлуатацію нового сховища відпрацьованого ядерного палива на Чорнобильській АЕС (СВЯП-2).

<https://www.unn.com.ua/uk/news/1815275-uryad-pogodiv-pidpisannya-ugodi-z-yebrr-pro-finansuvannya-budivnitstva-skhovischa-dlya-yadernogo-paliva>

Олигарх, 25.07.2019

«Энергоатому» прописали увеличение ядра

Олег Кульбида

ГП «Энергоатом» включается в процедуру поглощения «Восточного горно-обогатительного комбината»

Решение о присоединении ГП «Восточный горно-обогатительный комбинат» к ГП «НАЭК «Энергоатом» было утверждено приказом №98, который глава Минэнергоугля **Игорь Насалик** подписал 11 марта. В документе указывается, что он «вступает в силу одновременно с распоряжением Кабмина о его согласовании».

Источники «ОЛИГАРХА» утверждают, что такое решение правительства будет принято в ближайшее время. В качестве повода для этого будет использован тезис о необходимости поддержки глубокой производственной кооперации ВостГОКа и «Энергоатома».

Запасов действующих шахт ВостГОКа – Смоленской и Ингульской – при существующем уровне добычи хватит еще на 15-20-лет, тогда как Новокопачинское месторождение позволит закрыть потребности страны на 100 лет вперед.

... По данным источников, в таком развитии событий может быть заинтересован экс-депутат Верховной Рады от «Народного фронта» **Николай Мартыненко**, который является фигурантом расследований НАБУ о выводе миллионов долларов из «Энергоатома» и Восточного ГОКа.

«Скорее всего, благодаря своим связям он сохранит это влияние и в дальнейшем, но с ВостГОКом так не получится потому, что он находится под прямым управлением Минэнергоугля, и в случае смены правительства, комбинат может

перейти в оперативное управление другой команды», – говорит наш источник.

<https://oligarh.media/2019/03/25/energoatomu-propisali-uvlichenie-yadra/>

Додаткова інформація на цю тему – Українська енергетика, 24.07.2019 «Україна на чверть скоротила виробництво уранового концентрату». ДП "Східний гірничо-збагачувальний комбінат" (Східний ГЗК) продовжує скорочувати видобуток руди та виробництво уранового концентрату — на 22% та 24% відповідно. Це вплинуло на вартість відпущеної продукції, яка знизилась на 37,7% - з 1,837 млрд грн (січень-червень 2018) до 1,143 млрд грн (січень-червень 2019).

Нагадаємо, уряд підпорядкував СхідГЗК під управління НАЕК "Енергоатом". Очікується, що це покращить фінансову ситуацію на підприємстві.

СхідГЗК – єдине в Україні та найбільше в Європі підприємство з видобутку та переробки уранової руди. Розташоване біля м. Жовті Води (Дніпропетровська обл.).

Внутрішнє виробництво уранового концентрату в Україні не покриває щорічні потреби українських АЕС, які становлять близько 2,4 тис. тонн.

<https://ua-energy.org/uk/posts/ukraina-na-chvert-skorotyla-vyrobnytstvo-uranovoho-kontsentratu>

Минпром, 29.07.2019 «Удвоение урана», Ярослав Ярош. Энергореформа, БизнесЦензор, 29.07.2019 «ВостГОК за I пол. снизил производство концентрата урана почти на четверть».

Цензор.НЕТ, Компромат Украины, 26.07.2019 «Геннадий Буткевич: «Хочу завести в Украину 1 миллиард долларов», Юрий Бутусов. Интервью Геннадия Буткевича, совладельца сети супермаркетов «АТБ» о проекте по разработке урановых месторождений, отношениях с государством и политиками и плане по привлечению \$1 млрд инвестиций в Украину в производство ядерного топлива. https://censor.net.ua/resonance/3139752/gennadiyi_butkevich_hochu_zavesti_v_ukrainu_1_milliard_dollarov

Свідок.info, 23.07.2019

В Николаевской области показали ход работ по расширению Ташлыкской ГАЭС

В Южноукраинске, что на Николаевщине, продолжают работы по реконструкции системы техводоснабжения ЮУАЭС и достройки Ташлыкской ГАЭС.

19-го июля на объекты строительства с ежемесячным визитом прибыли члены штаба под председательством президента ГП «НАЭК «Энергоатом» **Юрия Недашковского**, которые проверили ход работ.

Начальник управления капитального строительства ОП ЮУАЭС **Павел Вирич** ознакомил участников штаба с ходом реализации мероприятий, выполняемых в рамках реконструкции системы техводоснабжения ЮУАЭС.

Высокоманевренная Ташлыкская ГАЭС — одна из составляющих Южно-Украинского энергокомплекса, который является единственным в Украине предприятием с комплексным использованием базовых ядерных, а также маневренных гидро- и гидроаккумулирующих мощностей.

Основное назначение ТГАЭС – производство электроэнергии для покрытия вечерних и утренних пиков потребления и использования избыточной ночной энергии.

Сооружение гидроаккумулирующей электростанции продолжается. Приказом президента ГП «НАЭК «Энергоатом» от 12 марта 2019 года «Об утверждении проекта завершения строительства Ташлыкской ГАЭС. Введение гидроагрегатов №№3-6 (г. Южноукраинск, Николаевская обл. (Корректировки)» определено введение в эксплуатацию шести гидроагрегатов ТГАЭС общей мощностью 906 МВт.

Напомним, что из-за расширения энергокомплекса Южно-Украинской АЭС, серьезные проблемы могут возникнуть у «Исторического ландшафт-центра Буго-Гардовской паланки Войска Запорожского» или же просто Бугского Гарда: он и вовсе может быть затоплен.

<https://svidok.info/en/evidence/31298>

Mind, Terminal, 26.07.2019

Уряд та ЄБРР запускають нове ядерне сховище на ЧАЕС

Кабінет міністрів схвалив розпорядження про підписання угоди між Урядом, Європейським банком реконструкції та розвитку (ЄБРР) та Держатомрегулювання, який передбачає збільшення обсягу фінансування ЄБРР проекту з введення в експлуатацію нового сховища відпрацьованого ядерного палива на Чорнобильській АЕС.

Підписання угоди збільшить обсяг фінансування ЄБРР робіт з провадження ліцензійного процесу стосовно введення в експлуатацію нового сховища відпрацьованого ядерного палива на Чорнобильській АЕС (СВЯП-2), що сприятиме завершенню будівництва СВЯП-2» у відповідності до міжнародних стандартів, забезпеченню уведення в експлуатацію цієї ядерної установки із урахуванням найкращої світової практики та міжнародного досвіду.

Також це зменшить навантаження на державний бюджет України.

<https://mind.ua/news/20200206-uryad-ta-ebrr-zapustyat-nove-yaderne-shovishche-na-chaes>

Atomic-Energy.Ru, 22.07.2019

Foratom поддержал продление сроков эксплуатации АЭС

Европейский ядерный форум "Foratom" высказался по вопросу о продлении сроков эксплуатации атомных энергоблоков в Евросоюзе.

Условия продления (longterm operation) блоков АЭС в последнее время стали предметом оживлённой дискуссии в отраслевых и околоотраслевых европейских кругах. В частности, эта тема была затронута на июньском заседании европейской группы регуляторов ENSREG.

В заявлении "Foratom" продление называется "экономически выгодным" по сравнению с другими энергоисточниками, так как для продления сроков эксплуатации АЭС не требуется крупных капиталовложений, а это, в свою очередь, означает низкую степень рисков для инвесторов.

Форум считает, что без ЛТО страны Евросоюза не смогут достичь поставленных на 2050 год целевых показателей по декарбонизации.

Если бы Евросоюз вкладывал достаточные средства для сохранения действующего парка АЭС, то уже в 2030 году 58% электроэнергии в ЕС вырабатывалось бы из низкоуглеродных источников. В противном случае эта доля в 2030 году упадёт до 38%, отмечают в "Foratom".

В заявлении форума содержится также призыв задуматься над необходимостью строительства в Евросоюзе атомных станций замещения суммарной мощностью примерно 100 ГВт(э).

www.atomic-energy.ru/news/2019/07/22/96341

ВІН.уа, Укринформ, Терминал, 31.07.2019

Енергоатом благодаря топливу Westinghouse повысит мощность блоков на 5-10%

Благодаря топливу Westinghouse и выполнению ряда мероприятий по повышению эффективности энергоблоков украинских АЭС, их мощность может быть увеличена до 105-110%.

"Конкурентные преимущества топливных сборок Westinghouse - при разгерметизации отдельных топливных элементов американского производства их можно заменить и вернуть топливную кассету в эксплуатацию, тогда как российские сборки в таких ситуациях становятся непригодными для дальнейшего использования. Именно благодаря топливу Westinghouse и выполнению ряда мероприятий по повышению эффективности энергоблоков украинских АЭС, их мощность может быть увеличена до 105-110%", - прокомментировали в пресс-службе ГП "НАЭК Энергоатом".

По состоянию на 20 мая 2019 года в составе активных зон шести энергоблоков эксплуатируются 582 тепловыделяющие сборки Westinghouse: ЮУАЭС-2 (84 ТВС-WR - завершена 30-я топливная кампания) ЮУАЭС-3 (163 ТВС-WR - 28-я топливная кампания); ЗАЭС-1 (84 ТВС-WR - 30-я топливная кампания); ЗАЭС-3 (84 ТВС-WR - 31-я топливная кампания) ЗАЭС-4 (42 ТВС-WR - завершена 30-я топливная кампания) ЗАЭС-5 (125 ТВС-WR - 29-топливная кампания).

<https://bin.ua/news/economics/faec/238003-yenergoatom-blagodarya-toplivu-westinghouse.html>

Національна гвардія України, 26.07.2019

Українські атомні електростанції під надійним захистом Нацгвардії

26 липня на базі військової частини 3027 НГУ представникам генеральних директорів державних підприємств, що входять в НАЕК «Енергоатом», продемонстрували потужності та спроможності Національної гвардії України, які наразі існують та використовуються під час виконання завдань з охорони важливих державних об'єктів, у тому числі охорона атомних електростанцій.

«Наші підрозділи вже десятки років забезпечують охорону даних об'єктів. Ураховуючи сучасні виклики та загрози, питання забезпечення захисту ядерних об'єктів має вкрай важливе значення», - сказав командувач Національної гвардії України генерал-лейтенант **Микола Балан**.

Командування гвардії ознайомило генеральних директорів атомних станцій із сучасними зразками озброєння, техніки та матеріальним забезпеченням.

Президент ДП «НАЕК «Енергоатом» **Юрій Недашковський** зазначив: «На сьогоднішній день, ми можемо бути впевнені в тому, що фізичний захист наших ядерних об'єктів здійснюється надійно, сучасними заходами і людьми, які пройшли відповідну підготовку. Але вдосконаленню немає меж, тому ми сьогодні тут, щоб дізнатись, що ми можемо зробити ще краще».

За результатами зустрічі досягнута домовленість про подальше обговорення блоку питань, що впливатимуть на покращення рівня матеріально-технічного забезпечення військових частин та підрозділів НГУ, які здійснюють охорону атомних електростанцій.

Прес-служба НГУ

<http://ngu.gov.ua/ua/news/ukrayinski-atomni-elektrostanciyi-pid-nadiynym-zahystom-nacgvardiyi-video>

♦ Додаткові цікаві новини і цифри

ДО ВІДОМА

<https://www.ntseu.net.ua/news/505-sep-ntseu>

ГО «Науково-технічна спілка енергетиків та електротехніків України» (НТСЕУ) традиційно докладає зусиль для підтримання іміджу України у середовищі електриків і енергетиків сусідніх країн. Зокрема 08.07.2019 р. у Києві відбулася зустріч членів Правління НТСЕУ з делегацією Польської спілки електриків (SEP).

У ході зустрічі було підписано договір про співпрацю між НТСЕУ та SEP (старійшими науковими та інженерними товариствами Європи в сфері енергетики), який передбачає шляхи зміцнення контактів між сторонами. Зокрема було прийнято рішення про участь української сторони у науковому симпозиумі «Напрямки співпраці електриків польських й українських у господарській, науково-дидактичній та об'єднавчій діяльності». Симпозиум планується провести у Львові 26-27 вересня 2019 року. У програмі заходів передбачено відзначення 100-річчя з дня створення SEP.

ПЕРШОЧЕРГОВЕ ПОВІДОМЛЕННЯ

Українські Новини, 02.08.2019

НКРЕКП встановила тариф "Укренерго"

на диспетчеризацію електроенергії 0,89 коп./кВт-год до кінця 2019

Національна комісія держрегулювання енергетики і комунальних послуг (НКРЕКП) встановила тариф для національної енергетичної компанії "Укренерго" на диспетчеризацію електричної енергії в розмірі 0,89 коп./кВт-год до кінця 2019 року. Про це сказано в повідомленні "Укренерго".

НКРЕКП оскаржила рішення суду про скасування постанов про тарифи на передачу і диспетчеризацію електроенергії для "Укренерго" за позовом Нікопольського заводу феросплавів.

Представник Президента Володимира Зеленського в Кабінеті Міністрів Андрій Герус заявив, що призупинення дії постанов НКРЕКП про тарифи на передачу і диспетчеризацію електричної енергії для "Укренерго" не загрожує роботі нового ринку електроенергії.

НКРЕКП встановила тарифи "Укренерго" на передачу електричної енергії в розмірі 34,74 коп./кВт-год і на диспетчеризацію управління в розмірі 0,89 коп./кВт-год на 2-е півріччя 2019 року.

В Україні з 1 липня запущено новий ринок електричної енергії.

Додаткова інформація на цю тему – Украинские Новости, Деловая столица, 01.08.2019 "Суд восстановил действие тарифов "Укрэнерго" на июль". Окружной административный суд г. Киева 1 августа отменил обеспечительную меру по иску Никопольского ферросплавного завода (НЗФ), состоящую в приостановке действия постановлений НКРЭКУ от 7 июня №954 и №955, которыми были

установлены тарифы НЭК "Укрэнерго". Исходя из данного решения суда поставщики электроэнергии должны оплачивать тарифы на передачу электроэнергии и диспетчеризацию госпредприятию НЭК "Укрэнерго" за июль в соответствии с постановлениями НКРЭКУ - в размере 34,7 коп за кВт-ч.

Решение суда позволит осуществить расчеты с предприятиями, производящими электроэнергию из возобновляемых источников энергии, за июль.

<https://ukranews.com/news/645876-sud-vosstanovil-dejstvie-tarifov-ukrenergo-na-iyul>

«ДЕНЬ», 23.07.2019

ВІН БУВ ПОРЯДНОЮ ЛЮДИНОЮ І ЧЕСНИМ ЮРИСТОМ

На 73-му році життя пішов від нас один з найшановніших українських правників, активний учасник розробки й ухвалення Конституції України 1996р., відомий політичний діяч Віктор Лаврентійович Мусіяка. Він – фахівець з багатьох галузей юридичної науки, помітний на рубежі століть політик (1995-1996 рр. – постійний представник Президента у Верховній Раді України, 1996-1998 рр. – заступник голови Верховної Ради України, народний депутат України 2002-2006 рр.). Автор і співавтор понад 120 наукових праць в галузі правознавства.

Відомий дисидент, громадський діяч, лікар-психіатр Семен Глузман: **«Професор Віктор Лаврентійович Мусіяка, блискучий юрист-цивіліст, який спеціалізувався також і в галузі конституційного права, був дуже гідною, доброю людиною. Навіть тривале спілкування з народними депутатами у Верховній Раді не зіпсувало його. Не зробило злим, заздрисним, меркантильним. Мир праху твоєму, наш щирий колега та співрозмовник. Так відходить слава світу. Давній латинський вислів – про нього».**

<https://m.day.kyiv.ua/uk/article/den-ukrayiny/vin-buv-poryadnoyu-lyudynoyu-i-chesnym-yurystom>

«ВЕСТИ», 30.07.2019

Конец ресурсам Земли, рекорды кроссовок и выигрыша в лотерею

Человечество исчерпало запас ресурсов Земли на этот год.

29 июля человечество исчерпало восстанавливаемые природные ресурсы на 2019 год. Об этом идет речь в отчете международной организации Global Footprint Network. **«Человечество использует природу в 1,75 раза быстрее, чем экосистема нашей планеты может восстановиться»**, - сказано в сообщении.

Отмечается, что ценой такого экологического расточительства является исчезновение лесов, эрозия почвы, потеря биологического разнообразия и увеличение содержания диоксида углерода в атмосфере, что ведет к климатическим изменениям.

Опубликованный в отчете показатель рассчитывается с 1986 года. Пересечение границы восстановления планетарных ресурсов ежегодно наступает все раньше. В 1993 году этот предел пересекли 21 октября. В 2003-м это произошло 22 сентября. В 2017 году – 2 августа.

Українські Новини, 30.07.2019

На Чорнобильській АЕС демонтують нестабільні конструкції об'єкта "Укриття" за 2,1 млрд гривень

Державне спеціалізоване підприємство "Чорнобильська атомна електростанція" домовилося з ТОВ "БК "Укрбудмонтаж" про демонтаж нестабільних конструкцій об'єкта "Укриття" за **2,076 млрд гривень**.

Чорнобильська АЕС оголосила тендер на демонтаж нестабільних конструкцій об'єкта "Укриття" за 2,547 млрд гривень.

17 квітня 2018 року Верховна Рада прийняла в першому читанні законопроект про виділення 6,6 млрд гривень до 2020 року на програму зняття з експлуатації ЧАЕС і перетворення об'єкта "Укриття" в екологічно безпечну систему.

Новий безпечний конфайнмент ЧАЕС - захисна аркова споруда терміном експлуатації 100 років над зруйнованим внаслідок аварії енергоблоком №4 довжиною 165 м, шириною 257 м, заввишки 110 м, загальною вагою 36 200 тонн і вартістю близько 1,5 млрд євро; цей об'єкт накрив собою застаріле "Укриття" і став найбільшою рухомою наземною спорудою.

26 квітня 1986 року стався вибух на 4-му енергоблоці ЧАЕС, що став причиною наймасштабнішої техногенної катастрофи у світовій історії.

Для ізоляції зруйнованого енергоблоку протягом 1986 року над ним був побудований бетонний саркофаг, відомий як об'єкт "Укриття".

<https://ukranews.com/ua/news/645464-chornobylska-aes-ukryttya-chastkovo-demontuye>

Деловая столица, Минпром, 25.07.2019

Игры с радиацией.

Зачем СБУ прессует крупнейшего инвестора на родине Зеленского

Александр Суков

СБУ заявила, что нашла на «АрселорМиттал Кривой Рог» нарушения, и заблокировала крупный инвестиционный проект

Служба безопасности Украины возбудила уголовное дело и провела обыски на крупнейшем украинском металлургическом комбинате "АрселорМиттал Кривой Рог". Это предприятие принадлежит самой большой в мире металлургической компании ArcelorMittal с оборотом почти \$70 млрд, совладельцем которой является индийский бизнесмен **Лакшми Миттал**.

20 июля два десятка сотрудников СБУ пришли на комбинат, изъяли документы, а также провели замеры уровня радиации на оборудовании строящегося объекта — на машине непрерывного литья заготовки (МНЛЗ) №3. Позднее на брифинге руководитель следственного управления Днепропетровского управления СБУ **Игорь Ена** озвучил результаты: **уровень радиационного излучения составлял 4,4 микрозиверта в час (мкЗв/ч), тогда как замер радиации на аналогичном оборудовании на других металлургических предприятиях показал уровни намного ниже — 0,34 и 0,27 мкЗв/ч.**

Замеры на "АрселорМиттал Кривой Рог" проводило Госатомрегулирование — ведомство, надзирающее за радиационной безопасностью в стране. Его руководитель **Григорий Плачков** подтвердил слова спецслужбистов: на предприятии действительно было зафиксировано превышение уровня радиации, что приводит к

повышенному облучению людей. Как отметил чиновник, компания должна была заручиться согласием Госатомрегулирующего на ввод в строй МНЛЗ, чего не сделала, а превышение уровня радиации на "АрселорМиттал Кривой Рог" является основанием для отзыва лицензии у предприятия (правда, не уточнил, какой именно).

Руководство меткомбината обвинения со стороны СБУ повергли в шок. **Артем Филипьев**, главный юристконсульт "АрселорМиттал Кривой Рог", отметил, что статья "Экоцид", по которой возбуждено дело, в Уголовном кодексе соседствует с такими серьезными статьями, как "Развязывание и пропаганда агрессивной войны", "Использование оружия массового поражения" и "Геноцид".

Руководители "АрселорМиттал Кривой Рог" 23 июля собрали пресс-конференцию, на которой заверили, что никакого превышения радиации на самом деле не было, а СБУ недоговаривает: в том месте, где силовики намеряли 4,4 мкЗв/ч, норма, согласно законодательству, составляет 100 мкЗв/ч.

Руководство комбината при этом недоумевает, почему СБУ заинтересовалась именно строящимся объектом с современным оборудованием, а не проверяла уже работающую МНЛЗ.

И. о. гендиректора "АрселорМиттал Кривой Рог" **Александр Иванов** надеется, что новая власть понимает, как история с этим уголовным делом может негативно повлиять на инвестиционный климат в стране. Он работал на других меткомбинатах в Украине и знает, как решаются вопросы, возникающие у местных властей к крупным предприятиям на их территории. Однако, как отметил Иванов, ArcelorMittal — это независимая международная компания, которая уже инвестировала в украинский комбинат \$9,2 млрд и заплатила в бюджет 60 млрд грн налогов, и она не потерпит такого давления.

Пока руководство комбината заняло выжидательную позицию. Если ситуация будет развиваться неблагоприятно, собственники предприятия будут защищаться всеми доступными законными способами. Ведь остановленная МНЛЗ приносит убытки — только до конца этого месяца комбинат не получит \$1,3 млн.

<http://www.dsnews.ua/economics/zachem-zelenskomu-ssoritsya-s-investorom-mirovoy-velichiny-24072019220000>

«ВЕЧІРНІ ВІСТІ», 23.07.2019

Нова голова Єврокомісії: жіночність й жорсткість в одному флаконі

Антоніна Мірошніченко

Головою Єврокомісії вперше в історії стала жінка. Минулого тижня 383 голосами при мінімально необхідних 373-х Європарламент проголосував за міністра оборони Німеччини **Урсулу фон дер Ляєн**, яка до цього багато працювала на інших посадах в уряді Ангели Меркель. І Євросоюз, і Україна можуть дивитися на це призначення із певним оптимізмом.

... Євросоюз отримує в особі Урсули фон дер Ляєн не просто єврооптиміста, а борця за Співдружність, яка, до речі, висловлюється за розширення учасників ЄС, наголошуючи, що двері Європейського союзу потрібно тримати відкритими для Балкан та країн Східної Європи.

Україна поки не може нарікати на новообрану голову Єврокомісії. Адже пані фон дер Ляєн відома своїм критичним ставленням до РФ. Щодо країни-агресора вона виступає за діалог із позиції сили.

А щодо «Північного потоку - 2» має позицію, яка кардинально відрізняється від лінії німецького уряду, який радо просуває цей вбивчий для України проект.

«Те, що робить Путін, - це постійна провокація. Він підбурює до конфліктів і дестабілізує, підспудно провокуючи кризи», - казала вона у 2018-му.

Скоріш за все Україна в її обличчі отримає надійного та послідовного партнера. Інша справа, що без підтримки Європарламенту це буде складно. Враховуючи те, що до компетенції ЄК належать питання відносин із Україною, в тому числі й надання макрофінансової допомоги, нам врешті-решт також потрібно перейти від імітації реформ до справжніх дій. В іншому разі матимемо проблеми.

<https://gazetavv.com/news/world/1563802673-nova-golova-evrokomisiyi-zhinochnist-y-zhorstkist-v-odnomu.html>

Укрінформ, 25.07.2019

Україна проведе переговори з ЄБРР щодо модернізації мережі електропередач

Президент України **Володимир Зеленський** утворив делегацію на переговори з Європейським банком реконструкції та розвитку про укладення договору гарантії щодо проекту модернізації мережі електропередачі, відповідне розпорядження №238/2019-рп опубліковане на сайті глави держави.

“Утворити делегацію України для участі у переговорах з Європейським банком реконструкції та розвитку щодо укладення Договору гарантії ("Проект модернізації мережі електропередачі") між Україною та Європейським банком реконструкції та розвитку”, - зазначається в документі.

Президент призначив заступника міністра фінансів **Юрія Гелетія** главою делегації. Крім нього, до складу делегації увійшли ще дев'ятеро посадовців.

Глава держави уповноважив міністра фінансів України **Оксану Маркарову** на підписання договору гарантії («Проект модернізації мережі електропередачі») між Україною та Європейським банком реконструкції та розвитку.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2747593-ukraina-provede-peregovori-z-ebrr-sodo-modernizacii-merezi-elektroperedac.html>

Українські Новини, 29.07.2019

Зеленський має намір запропонувати Раді законопроект про НКРЕКП у вересні, - представник Президента в Кабміні Герус

Президент **Володимир Зеленський** має намір запропонувати Верховній Раді законопроект про Національну комісію держрегулювання енергетики та комунальних послуг (НКРЕКП) у вересні. Про це повідомив представник Президента в Кабінеті Міністрів **Андрій Герус**.

"Буде новий закон про НКРЕКП, який повинен бути прийнятий восени, бажано у вересні для того, щоб ми до 1 січня врегулювали його правовий статус, тому що з 1 січня він стає неконституційним і втрачає право приймати рішення. Тому ми вже працюємо над законопроектом, щоб у вересні його прийняти", - сказав він.

Герус зазначив, що до нового складу комісії зможуть увійти як нові особи, так і діючі члени органу.

УНН, 19.07.2019

НКРЭКУ рассказала, как работает после решения КСУ

Национальная комиссия, осуществляющая регулирование в сферах энергетики и коммунальных услуг, (НКРЭКУ) продолжает осуществлять государственное регулирование деятельности субъектов хозяйствования с целью предотвращения возникновения коллапса в сфере энергетики и коммунальных услуг до внесения изменений в законодательство Украины. Об этом сообщила председатель НКРЭКУ **Оксана Кривенко** в ответе на запрос корреспондента УНН.

При этом, она отметила, что КСУ признал неконституционность существования НКРЭКУ и наделение Президента и Верховной Рады полномочиями по решению вопросов образования регулятора и формирования его состава. В то же время, нормы закона о НКРЭКУ по поводу ее полномочий Конституционным судом не оценивались и неконституционными не признавались.

Напомним, Конституционный суд Украины опубликовал 14 июня решение о неконституционности создания Национальной комиссии, осуществляющей государственное регулирование в сфере энергетики и коммунальных услуг.

<https://www.unn.com.ua/ru/news/1814111-nkrekp-rozpovila-yak-pratsyuye-pislya-rishennya-ksu>

РБК-Украина.Daily, 29.07.2019

Андрей Герус: У Зеленского нет замашек авторитарного лидера*Фрагменты из интервью Андрея Геруса,**представителя президента Украины в Кабинете министров***Владислав Красинский**

... После парламентских выборов, когда стало понятно, что есть большинство у "Слуги народа", украинские ценные бумаги стали стремительно расти в цене. По отношению к Украине наблюдается большой оптимизм. Если сейчас сделать несколько успешных кейсов по приватизации, то будет и хорошая цена, и хорошие зарубежные инвесторы, и положительный сигнал для всего мира.

Я думаю, если на следующей неделе не будет снижения тарифов, но через год экономика начнет расти темпами свыше 6%, а не 2,8%, как сейчас, то общество это почувствует и очень позитивно оценит. Ибо это означает, что будут расти доходы и благосостояние украинцев.

Уже разблокирована приватизация. Сейчас мяч на поле Министерства экономики, если оно даст соответствующее согласование, то можно уже запустить приватизацию "Электротяжмаш", шахты "Краснолиманской" и еще нескольких предприятий. У нас есть процесс по "Центрэнерго", который не заблокирован в суде. Есть несколько объектов, которые находятся на балансе ГУДа, их также можно продать...

Я выступаю за свободный и конкурентный рынок везде, где это возможно. Но важно, чтобы действительно была конкуренция, от которой выиграет экономика и конечный потребитель. При сегодняшней цене газа оснований для повышения тарифов на тепло нет. В тарифе учитывалась цена газа по состоянию на конец прошлого года, после этого она снизилась на 21%. Однако все зависит от рыночных колебаний, как изменится цена осенью, поэтому я не могу давать точных прогнозов.

Но что мы точно можем делать и это не зависит от цены газа – это субсидии...

В группу переговорщиков с МВФ войдет руководство нового правительства и представители Офиса президента.

... Поэтому готовимся, чтобы иметь максимально полные газохранилища и за счет этого ресурса проходить зиму без транзита.

“Газпром” и Россия были готовы возобновить переговоры после выборов, когда будет понятна украинская политическая палитра и новое правительство. Я думаю, что сейчас оно уже очевидно понятно, поэтому в ближайшее время будут возобновлены переговоры с Россией по вопросу транзита и закупок газа, потому что у нас есть решение Стокгольмского арбитража, согласно которому 5 миллиардов кубометров газа должно быть закуплено по цене хаба без всяких плюсов.

Деолигархизацию от Порошенко мы, в принципе, увидели: “Роттердам+”, дизельная труба для Медведчука. Какой будет деолигархизация от Зеленского?

Уменьшение влияния всех этих персонажей на государственные решения и экономику. Лучший способ – это конкуренция. Если у нас будет больше иностранных игроков на рынке энергетики, химии и так далее, то роль наших олигархов будет падать. Справедливые и равные правила игры дадут возможность малому и среднему бизнесу развиваться, чтобы не было специальных преференций для крупного бизнеса и определенных финансово-промышленных групп, сейчас они есть.

... когда мы смотрим на “зеленые” тарифы для крупных электростанций. Они у нас в 2-3 раза выше, чем в Европе. И тут происходит субсидирование и перераспределение - со всех собрали, отдельным передали. Конечно, нужно развивать зеленую энергетику, но необходимо найти оптимальную точку, когда инвестору интересно в нее вкладываться и потребитель не переплачивает. Лучший способ – это тарифные аукционы, которые, надеюсь, в следующем году уже будут введены, хотя это надо было сделать еще год назад.

Реформы должны приносить пользу резидентам Украины в реальной жизни: бизнесу и населению. У нас же цены в июле выросли на 25%, это крупнейший единовременный рост цены э/э за 25 лет с понятными последствиями для инфляции и экономики. То есть это не вопрос энергетики, это вопрос экономики.

Мы сейчас ищем способы, как это подорожание электроэнергии можно частично отмотать назад. От сегодняшнего уровня цену электроэнергии можно уменьшить, по моему мнению, минимум на 10%. Никаких льгот ни для кого, но цена должна быть справедливой, чтобы не собиралась дополнительная рента, которая затем определенным монополиям идет в виде сверхприбылей. Общаемся с экспертами USAID, министерством и НКРЭКУ. Думаю, что в ближайшее время выйдем на решение.

Думаю, что в ближайшие месяцы будет перезагрузка НКРЭКУ. Возможно, кто останется работать, но будут новые люди точно.

Нет общего подхода — всех уволить или всех оставить. Каждое предприятие — это своя история, где руководство занимается или чем-то эффективным — минимизирует коррупцию, развивает предприятие, или занимается чем-то другим...

У них («Нафтогаз») есть хорошие стороны — есть минимизация коррупции на предприятии, они пытаются делать деятельность более прозрачной, у них есть хороший кейс по арбитражу, но есть проблема с добычей газа.

Мне кажется, что добыча газа в Украине может быть более эффективной с привлечением частных инвесторов или партнерства "Укргаздобычи" с частными компаниями, например, как с канадской...

Надо проанализировать работу на Восточном ГОКЕ (Восточно горно-обогатительном комбинате)... и на многих других.

А кто зашел на "Центрэнерго"? Говорят, кто-то от Коломойского.

Я здесь не могу проверить от того или не от того. Что я сделал — это проверил в течение последних недель то, как они покупают уголь. То, что я увидел — уголь они покупают напрямую, без прокладок. Никакого нового "Шахтерсктранс" там не появилось.

А откуда покупают?

У государственных шахт, частично у "ДТЭК" и частично импортируют.

То есть, "смотрящих" уже нет?

Из того, что я вижу сегодня, никакие "смотрящие" не зарабатывают на поставках угля с государственных шахт на "Центрэнерго". Конечно, с угольной отраслью нужно что-то делать, почистить, реформировать.

Коалиция заберет все министерские кресла, нет такого, чтобы оппозиция была в правительстве. В парламенте, думаю, некоторые комитеты отдадут оппозиции, чтобы ни у кого не было сомнений в демократичности новой власти, какие именно, пока не знаю. Из того, что я вижу, у Владимира Зеленского нет замашек быть авторитарным лидером и выстраивать под себя вертикаль в стиле постсоветских диктаторов...

https://daily.rbc.ua/rus/show/andrey-gerus-zelenskogo-zamashek-avtoritarnogo-1564350100.html?utm_source=yxnews&utm_medium=desktop

УНІАН, 25.07.2019

"Пародія на кіно": в мережі з'явився трейлер російського серіалу "Чорнобиль" про агентів КДБ і ЦРУ

В мережі опублікували трейлер російського серіалу "Чорнобиль", прем'єра якого запланована на наступний рік.

За сюжетом, у серіалі буде розповідатися не тільки про саму аварію на ЧАЕС, але про період до і після катастрофи. При цьому дії розгортатимуться навколо агента ЦРУ, який приїхав в Прип'ять.

<https://www.unian.ua/lite/kino/10630257-parodiya-na-kino-v-merezhi-z-yavivsyia-treyler-rosiyskogo-serialu-chornobil-pro-agentiv-kdb-i-cru-video.html>

Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, 19.07.2019

Топ-100 державних підприємств у 2018 році отримали загальний прибуток в 25,3 млрд грн

Мінекономрозвитку оприлюднило звіт щодо результатів діяльності 100 найбільших державних підприємств за 2018 рік.

На сьогодні в Україні нараховується 3363 підприємств державного сектору, з яких працює - 1638. Сума активів портфелю 100 найбільших державних підприємств складає близько 92,5% від загальної вартості всіх працюючих державних підприємств в Україні. Станом на кінець 2018 року загальна балансова вартість активів Портфелю Топ-100 держкомпаній складала понад 1 486 млрд грн, що на 6,4% менше, ніж у 2017 році.

За результатами 2018 року портфель 100 найбільших держкомпаній загалом отримав чистий прибуток у розмірі 25,3 млрд грн. Це на 48,2% менше показника 2017 року - 48,9 млрд грн. Основним фактором, що вплинув на зниження фінансового результату портфелю, стало зменшення обсягів чистого прибутку ПАТ "НАК «Нафтогаз України». Так, його чистий прибуток знизився з 39,4 млрд грн в 2017 році до 11,6 млрд грн в 2018 році. Причиною є значне зниження прибутку від операційної діяльності компанії - з 60,5 млрд грн в 2017 р. до 26,4 млрд грн в 2018 р.

Найбільш прибутковими галузями для великих державних підприємств є нафтогазовий сектор, електроенергетика і транспорт. Чистий прибуток державних підприємств електроенергетичної галузі зріс майже в 1,5 рази з 9,2 млрд грн в 2017 році до 13,7 млрд грн в 2018 році: ПрАТ "Укргідроенерго" - з 1,5 до 3,7 млрд грн, ДП "Енергоринок" - з 0,9 до 2,9 млрд грн, ДП НАЕК "Енергоатом" - з 3,8 до 4,6 млрд грн. Основною причиною зростання чистого прибутку підприємств було значне зростання доходу від реалізації продукції наряду зі зростанням валового прибутку.

Всі 9 шахт портфелю вугільної галузі закінчили рік зі збитками, однак зменшили загальний збиток з -3,2 млрд грн у 2017 році до -2,6 млрд грн у 2018 році.

<http://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=5b766e9d-5da7-411a-9037-7085c5da1bca&title=Top100-DerzhavnikhPidprimstvU2018-RotsiOtrimaliZagalniiPributokV25-3-MlrdGrn>

Терминал, Энергореформа, 31.07.2019

Украина вошла в ТОП-5 лидеров

по мощностям новых ветряных электростанций Европы

В первой половине 2019 года Европа ввела 4,9 ГВт мощностей новых ветряных электростанций, что на 0,4 ГВт больше, чем за аналогичный период 2018 года, передает Энергореформа ссылаясь на исследование WindEurope.

Так, Украина ввела 262 МВт и заняла пятое место в рейтинге стран по уровню мощностей новых ветряных установок.

Из всех европейских стран наибольшую мощность ветряных установок выработали Франция (523 МВт), Швеция (459 МВт), Германия (287 МВт) и Италия (286 МВт).

<http://oilreview.kiev.ua/2019/08/01/ukraina-voshla-v-top-5-liderov-po-moshnostam-novykh-vetryanykh-elektrostancij/>

EUAXIS, 27.07.2019

Может ли атомная энергетика быть дешевле ВИЭ?

Семинар, организованный министерством энергетики Польши и министерством промышленности и торговли Японии, стал удобным случаем для дискуссии на тему конкурентоспособности атомной энергетике по сравнению с возобновляемыми источниками энергии (ВИЭ).

Японцы делают ставку на атом, поскольку ископаемые источники для них дороги, как и развитие ВИЭ, тогда как АЭС обеспечивают безопасность поставок, не завися от цен на ископаемое топливо. Стоит отметить, что чувствительность Японии к колебанию цен на сырьевые ресурсы связана с зависимостью страны от их импорта, тогда как у европейских стран есть общий рынок энергии и газа, а также

свободный доступ к ресурсам.

Профессор **Акира Омото** из Токийского технологического университета рассказал, что атомная энергетика дает дешевую энергию, технологии для развития экономики и сокращение эмиссии CO₂. Замена атомной энергетике ископаемым топливом после аварии на АЭС «Фукусима» обходится Японии в 20-30 млрд долларов в год, а объем тарифной поддержки ВИЭ составляет 5 млрд долларов и может вырасти до 37-40 млрд долларов в год к 2030 году. Омото подчеркивает, что глубокое внедрение ВИЭ снижает роль базовых источников энергии и создает экономические проблемы атомной энергетике — так, в США две трети АЭС нерентабельны, что также связано с низкой стоимостью сланцевого газа. При этом, по мнению ученого, расходы на генерацию ВИЭ должны включать стоимость хранения энергии, и тогда они резко возрастают. Омото признал, что в Японии атомная энергетика также понесла многомиллиардные издержки на повышение стандартов безопасности АЭС. Если учесть расходы на полное обслуживание системы для различных источников энергии, атомная энергетика становится конкурентоспособной по сравнению с ВИЭ из-за их субсидирования, хранения энергии и создания резервных конвенциональных мощностей. Омото считает, что применение малых ядерных реакторов (SMR) может быть оправданно в странах со слабо развитыми сетями, в крупных центрах потребления энергии и в отдалении от сетей, но эту технологию необходимо стандартизировать и изучить на предмет устойчивости к природным катастрофам.

Пшемислав Жидак из Piela Business Engineering объяснил, почему Польша хочет инвестировать в атомную энергетическую. По его словам, это укрепит энергетическую безопасность страны, обеспечит стабильные цены на энергию, снизит воздействие энергетической на окружающую среду и позволит развить новые отрасли экономики. Жидак считает, что все это важнее расходов на строительство АЭС. Согласно проекту «Энергетической политики Польши до 2040 года», на протяжении следующих 20 лет стране потребуется 22 ГВт новых мощностей для увеличения производства энергии на 70 ТВт-ч к 2040 году, на что накладывается необходимость закрытия старых угольных энергоблоков. По мнению Жидака, угольная, газовая и возобновляемая энергетика не являются хорошим решением — уголь не поощряется климатической политикой, газ порождает чувствительность к изменению цен и сложен в хранении, а ВИЭ требуется страховка в виде конвенциональной энергетической. В свою очередь, по словам аналитика, АЭС не производят CO₂, обеспечивают стабильные поставки и прогнозируемые цены, а ядерное топливо можно хранить для повышения безопасности поставок. При этом Жидак подчеркивает, что в энергобалансе должны присутствовать уголь, газ и ВИЭ, но для расширения базовых мощностей необходимы АЭС.

<http://www.euaxis.org/>